

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA EKONOMICKÁ

Bakalářská práce

**Zdanění živnostenského podnikání
na konkrétním příkladu**

**The taxation of self-employment on a specific
example**

Jitka Heřmanová

Plzeň 2019

Zadání:

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

„Zdanění živnostenského podnikání na konkrétním příkladu“

vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího bakalářské práce za použití pramenů uvedených v příložené bibliografii.

Plzeň dne

.....

podpis autora

Poděkování

Ráda bych tímto poděkovala Ing. Pavlíně Hejdkové, Ph.D. za odborné vedení, cenné rady a věcné připomínky při psaní této bakalářské práce.

Obsah

Úvod.....	7
1. Podnikání fyzické osoby.....	9
1.1. Živnostenský zákon.....	9
1.2. Založení živnosti.....	10
1.3. Vedení účetnictví nebo daňové evidence.....	11
2. Charakteristika a funkce daní.....	12
2.1. Základní charakteristika daní.....	12
2.2. Funkce daní.....	14
2.3. Náležitosti daně.....	15
2.4. Klasifikace daní.....	17
2.5. Daňová soustava ČR.....	19
3. Daň z příjmů fyzických osob.....	20
3.1. Poplatník daně.....	20
3.2. Předmět daně.....	20
3.3. Základ daně a výpočet daňové povinnosti.....	21
3.4. Paušální výdaje.....	22
3.5. Sazba daně.....	23
3.6. Slevy na dani.....	23
3.7. Další informace.....	25
3.8. Analýza legislativních změn.....	27
4. Daň silniční.....	35
4.1. Předmět daně.....	35
4.2. Poplatník daně.....	35
4.3. Základ daně.....	35
4.4. Sazba daně.....	35
4.5. Další informace.....	36
4.6. Analýza legislativních změn.....	37
5. Příklady daně z příjmů.....	39
6. Příklady daně silniční.....	54
7. Zhodnocení.....	56

Závěr	58
Seznam tabulek	59
Seznam grafů	60
Seznam obrázků.....	60
Seznam použitých zkratk	60
Seznam použitých zdrojů.....	61
Knižní a monografické publikace	61
Právní předpisy.....	62
Elektronické zdroje	64
Abstrakt.....	65
Abstract.....	66

Úvod

Problematika daní se týká každého člověka. Přesněji daň z příjmů se týká každé osoby, která má nějaké příjmy, např. zaměstnání, samostatnou činnost, brigádu, případně má nějaký kapitál nebo byt, ze kterého jí plyne nájemné. Že se daně týkají každého z nás dokládá i citát Benjamina Franklina¹, který kdysi prohlásil:

„Na tomto světě není nic jistého mimo smrt a placení daní.“

Tato práce je zaměřena na fyzickou osobu podnikatele a příjmy ze samostatně výdělečné činnosti.

Hlavním cílem práce je zhodnotit změny ve výpočtu daní u živnostenského podnikání, konkrétně daně z příjmů fyzických osob a daně silniční v České republice ve vybraných letech.

První kapitola je zaměřena na problematiku podnikání fyzických osob. Uvedeno je například, jak mohou fyzické osoby podnikat, právní úprava podnikání živnostenským zákonem, jaké jsou druhy živností existují apod. Živnostenští podnikatelé mají také možnost výběru mezi vedením daňové evidence a účetnictvím, a tato problematika je řešena také v první kapitole.

Ve druhé kapitole je zpracován úvod do daňové problematiky, jsou zde představeny základní informace o daních, jejich charakteristika, funkce, klasifikace.

Třetí a čtvrtá kapitola jsou již zaměřeny na charakteristiku dvou základních daní, které podnikatelé platí. U daně z příjmů i daně silniční jsou uvedeny základní daňové náležitosti jako poplatník, předmět daně, dále je definován základ daně, sazby daně a slevy, případně jiné nezdanitelné části, kterými lze daň ovlivnit. Jako další konstrukční prvky daní jsou uvedeny zdanitelné období, správce daně, daňové přiznání apod. Zásadní prostor v těchto kapitolách je věnován změnám v právních předpisech týkajících se daně z příjmů fyzických osob a daně silniční.

Kapitola pět a šest obsahuje konkrétní příklady výpočtu daně z příjmů a daně silniční ve vybraných letech. Zde jsou jednotlivé změny analyzované v kapitole tři a čtyři aplikovány na příkladu konkrétního podnikatele.

¹ Benjamin Franklin (1706-1790) byl americký státník, diplomat, vydavatel, přírodovědec a spisovatel.

V práci jsou využity zejména tyto metodické postupy:

- rešerše odborné literatury,
- deskripce,
- analýza,
- komparativní metoda,
- syntetická metoda.

Pro zpracování teoretických východisek je využita rešerše zejména monografických a knižních publikací v českém jazyce a metoda deskripce, kde byly zkoumány změny v legislativě řešené problematiky.

Poté bylo třeba provést analýzu změn ovlivňujících výpočty daní. Následně je provedena komparace změn právních předpisů s využitím konkrétních příkladů.

Shrnutí a stanovení závěrů je zpracováno s využitím syntetické metody.

1. Podnikání fyzické osoby

1.1. Živnostenský zákon

Živnostenské podnikání je upraveno zákonem č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání. Správu a dohled nad dodržováním zákona vykonává Živnostenský úřad České republiky, živnostenské úřady krajů a pověřených obcí.

Živnost je dle § 2 zákona definována jako soustavná činnost provozovaná samostatně, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost, za účelem dosažení zisku a za podmínek stanovených tímto zákonem.

Živnostenské podnikání se dělí dle několika hledisek.

1) Z hlediska předmětu podnikání se dělí na:

- a) obchodní,
- b) výrobní,
- c) poskytující služby.

Jako příklad obchodní živnosti lze uvést nákup a prodej zboží, provozování cestovní kanceláře, pronájem průmyslového zboží, motorových vozidel apod. Mezi výrobní živnosti patří výroba a prodej vlastních výrobků, oprávnění se vztahuje také na opravy, montáž a seřizování. Živnosti poskytující služby jsou například opravy a úpravy věcí, přeprava zboží atd.

2) Podle forem živnostenského podnikání:

- a) ohlašovací živnosti (§ 19),
 - řemeslné (§ 20),
 - vázané (§ 23),
 - volné (§ 25),

b) koncesované živnosti (§ 26).

Pro provozování ohlašovací živnosti stačí živnostenský list nebo výpis ze živnostenského rejstříku. Řemeslné živnosti lze provozovat pouze pod podmínkou, že osoba má odbornou způsobilost získanou vyučením nebo praxí. U vázané živnosti se musí také prokázat odborná způsobilost (dokončené odborné vzdělání, rekvalifikace, případně i praxe), pokud je u konkrétního oboru vyžadována. U volné živnosti není odborná způsobilost potřeba.

Přehled všech živností je uveden v příloze živnostenského zákona. Příloha 1 obsahuje přehled řemeslných živností, příkladem je pekařství, cukrářství, obráběčství, kovářství, hodinářství, zlatnictví, zednictví atd.

V příloze 2 se nachází přehled živností vázaných a zároveň požadovaná odborná způsobilost, sem patří například geologické práce, zpracování tabáku a výroba tabákových výrobků, výroba chemických látek, optika, účetnictví a vedení daňové evidence, provozování autoškoly apod.

Příloha 3 specifikuje koncesované živnosti. Tyto živnosti jsou upravovány přísněji, a proto se u konkrétní živnosti určuje odborná a jiná zvláštní způsobilost, podmínky, které jsou vyžadovány, orgán státní správy, který se vyjadřuje k žádosti o koncesi. Provozovat koncesovanou živnost může pouze osoba, která obdržela koncesní listinu nebo výpis ze živnostenského rejstříku.

Živnosti volné jsou uvedeny v příloze 4, tyto činnosti nejsou dále specifikovány. Příkladem je zprostředkování obchodu a služeb, výroba zdravotnických prostředků, provozování vodovodů a kanalizací, výroba a opravy čalounických výrobků, sklenářské práce, zastavárenská činnost.

1.2. Založení živnosti

V České republice rozlišujeme dvě základní formy podnikání. Podnikání fyzické osoby a podnikání právnické osoby. Fyzická osoba má možnost založit živnost, kterou upravuje živnostenský zákon. Právnická osoba vznikne tak, že, jedna nebo více osob (fyzických i právnických) založí obchodní korporaci, ta je upravena zákonem o obchodních korporacích. (Domanská, 2007)

Aby mohla osoba začít podnikat, musí splnit několik podmínek, jedná se o podmínky všeobecné a zvláštní. Všeobecné podmínky jsou dle § 6 odst. 1 zákona o živnostenském podnikání plná svéprávnost a bezúhonnost. Svěprávnosti dosáhne osoba zletilostí nebo přivolením soudu k souhlasu zákonného zástupce nezletilého k samostatnému provozování podnikatelské činnosti. Bezúhonnost se prokazuje výpisem z evidence rejstříku trestů. Zvláštní podmínky dle § 7 zákona o živnostenském podnikání specifikují odbornou způsobilost, která je specifická dle formy podnikání.

Založit živnost je velmi jednoduché, pokud osoba splní výše uvedené podmínky. Stačí aby dorazila na živnostenský úřad, s sebou si přinesla doklad totožnosti, vyplněný formulář a 1 000 Kč. Výpis z rejstříku trestů si úřad obstará sám. Asi za týden bude hotový výpis ze živnostenského rejstříku a podnikateli bude přiděleno osmiciferné

identifikační číslo. K založení podnikání tedy není potřeba velkého kapitálu. Další náklady jsou individuální dle oboru, ve kterém osoba podniká. (Profi Kancelář, 2018)

1.3. Vedení účetnictví nebo daňové evidence

Fyzická osoba má povinnost vést účetnictví, jednoduché účetnictví nebo daňovou evidenci za účelem získání informací pro výpočet daní. Tato povinnost je dána zákonem o účetnictví nebo zákonem o daních z příjmů v případě daňové evidence. (Macháček, 2012)

Účetnictví vede osoba zapsaná v obchodním rejstříku nebo jejíž obrat podle zákona o dani z příjmu přesáhne bezprostředně předcházející kalendářní rok částku 25 milionů korun. Účetnictví může vést fyzická osoba, která se pro to sama dobrovolně rozhodla, od prvního dne podnikání. (Macháček, 2012)

Jednoduché účetnictví vede dle § 1f zákona 563/1991 Sb., o účetnictví, osoba, která není plátcem daně z přidané hodnoty, její celkové příjmy za poslední uzavřené období nepřesáhly 3 miliony korun a hodnota jejího majetku nepřesáhne 3 miliony korun, současně se jedná o spolek, odborovou organizaci, organizaci zaměstnavatelů, církev a náboženskou společnost nebo honební společenství. (Domanská, 2007)

Daňovou evidenci může vést pouze fyzická osoba, která dobrovolně nechtěla vést účetnictví a zároveň to nenařizuje zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví.

Daňová evidence se používá ke stanovení základu daně a pro výpočet výše daně z příjmů fyzických osob. Podnikatel musí vést údaje o příjmech a výdajích a o majetku a závazcích. Daňová evidence oproti účetnictví není náročná na čas a informace. Zákon o účetnictví stanovuje obsah daňové evidence, není určena forma ani způsob jakým je vedena. Není tedy ani finančně náročná, protože se nemusí investovat do drahých programů na vedení daňové evidence. Pro vedení evidence se používá peněžní deník, zde se evidují příjmy a výdaje. Pro usnadnění se vede také evidence pohledávek a závazků, zásob, podrobnější evidence majetku. Daňová evidence umožňuje uplatňování výdajů paušálně², nemusí se tedy vést evidence výdajů. Pokud podnikatel neeviduje výdaje, ale je plátcem daně z přidané hodnoty, musí vést evidenci přijatých a uskutečněných zdanitelných plnění. (Domanská, 2007)

² Této problematice se podrobněji bude věnovat kapitola 3. Daň z příjmů fyzických osob.

2. Charakteristika a funkce daní

2.1. Základní charakteristika daní

Definice daně je následující, daň je povinná, nenávratná, neekvivalentní, neúčelová platba do veřejného rozpočtu³. Dle některých zdrojů se jedná také o pravidelnou platbu, ale tato definice neplatí pro všechny druhy daní.

- a) **povinná**, placení daní upravují zákony,
- b) **neekvivalentní**, nelze očekávat, že hodna získaná formou veřejných statků a služeb bude ekvivalentní hodnotě, která byla zaplacená na daních,
- c) **nenávratná**, daň se nám po zaplacení již nevrátí, jedinou výjimku tvoří přeplatky na daní,
- d) **neúčelová**, předmět financovaný z daní není dopředu známý.

Některé příjmy veřejných rozpočtů mají podobné vlastnosti jako daně. Jedná se například o clo, které mezi daně (dle některých zdrojů) řadíme, dále lze uvést poplatky, pojistné sociálního pojištění nebo půjčky. (Stejskal, 2008)

Charakteristika **cla** je neekvivalentní, nenávratná, neúčelová a povinná platba do státního rozpočtu, placená při prevozu zboží přes hranice.

Poplatek je peněžní platba za službu, kterou poskytl veřejný sektor. Charakteristické znaky poplatku jsou účelovost, nepravidelnost, nenávratnost a dobrovolnost. Poplatek může být soudní, správní, místní⁴.

Jako další příklad lze uvést **pojistné sociálního pojištění**. Charakterem nelze zařadit mezi daně, ale vlastnostmi jsou daním blízké. Jsou to povinné platby, které jsou upraveny zákonem, neplatí zde podmínka neúčelnosti, protože účel je u jednotlivých složek určen. Platí zde ale další vlastnosti daně jako je pravidelnost, neekvivalentnost a nenávratnost.

Poslední příjem veřejných rozpočtů je **půjčka** (úvěrový příjem). Půjčka je návratná, nepovinná a nepravidelná platba, která může být účelová nebo neúčelová. (Stejskal, 2008)

³ Peková (2005) definuje veřejný rozpočet jako peněžní fond, bilanci, finanční plán. Veřejný rozpočet je tvořen příjmy a výdaji. Příkladem je státní rozpočet nebo rozpočet EU.

⁴ Místními poplatky jsou dle Tomáškové (2015) například poplatek za psa, za odpad, parkování, užití veřejného prostranství pro konání akcí atd.

Tabulka č. 1: Přehled všech příjmů veřejných rozpočtů

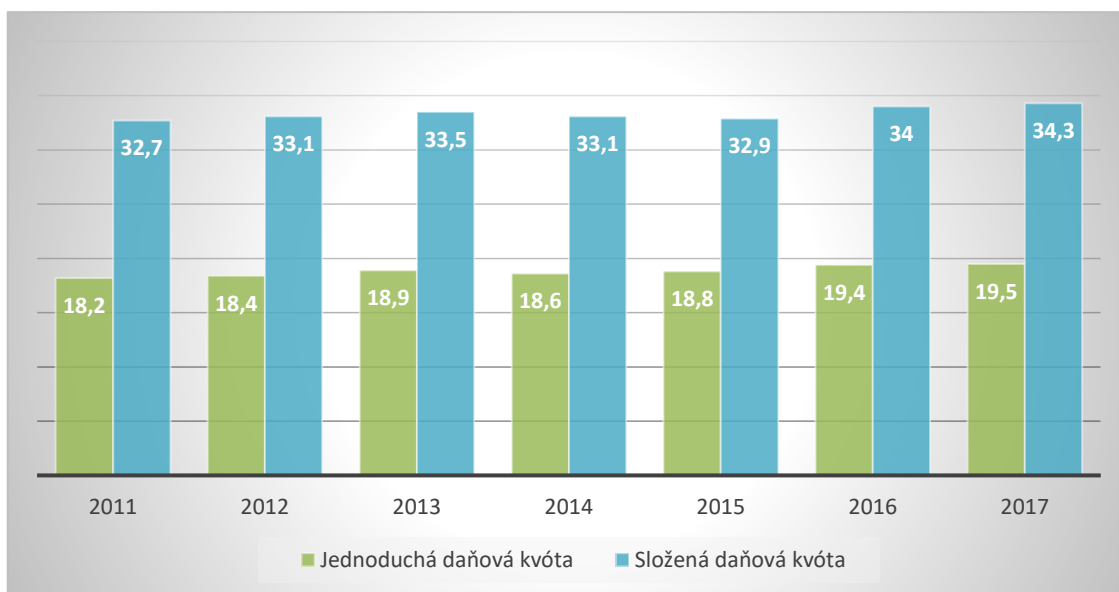
Platba	Daň	Poplatek	Půjčka
Charakteristika	povinná, nenávratná, zákonem učená, neúčelová, neekvivalentní, pravidelná	dobrovolný, nenávratný, právní normou určený, účelový, ekvivalentní, nepravidelný	dobrovolná, návrtná, účelová nebo neúčelová ekvivalentní, nepravidelná
Platby s podobnými vlastnostmi	<ul style="list-style-type: none"> • daně • pojistné sociálního zabezpečení • pojistné veřejného zdravotního pojištění • cla 	<ul style="list-style-type: none"> • správní poplatky • soudní poplatky • místní poplatky 	<ul style="list-style-type: none"> • státní obligace • municipální obligace • půjčky

Zdroj: Kubátová (2003), vlastní úprava

Pro účely srovnání časového a mezinárodního se stanovuje výše daňového zatížení, ukazatel je vyjádřen v procentech a nazývá se daňová kvóta. Daňová kvóta se počítá jako podíl příjmů na daních a hrubého domácího produktu. Tento podíl se vynásobí stem k získání procentního vyjádření.

Ministerstvo financí rozděluje daňovou kvótu na jednoduchou a složenou. Jednoduchá daňová kvóta je tvořena pouze daňovými příjmy veřejných rozpočtů, které jsou vyděleny nominálním HDP. Složená daňová kvóta obsahuje daňové příjmy i příjmy z povinného pojistného na sociální a zdravotní zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti, tato suma je poté vydělena nominálním HDP.

Graf č. 1: Vývoj daňové kvóty dle rozpočtové skladby v ČR (v % nominálního HDP)

Zdroj: Ministerstvo financí ČR – Sekce veřejné rozpočty (2017), vlastní úprava

2.2. Funkce daní

Základními funkcemi daní jsou:

- a) fiskální,
- b) alokační,
- c) redistribuční,
- d) stabilizační,
- e) stimulační.

Fiskální funkce je schopnost daně naplnit veřejný rozpočet. V daňové soustavě je jediná daň, jejímž účelem není naplnění rozpočtu, jedná se o daň ekologickou. Tato daň je platba za poškozování životního prostředí. (Stejskal, 2008)

Alokační funkce řeší potřebu existence veřejného sektoru, řeší například tržní selhání. Příčinami tohoto selhání jsou veřejné statky, externality, monopoly, asymetrické informace a nekomplexní trhy. Jako další příčinu lze uvést blízký vztah občana k veřejnému sektoru a zájem státu na spotřebě statků pod ochranou (očkování, povinné ručení na automobil atd.). Prostřednictvím daní se tedy alokují prostředky do oblastí, kde mají být realizovány veřejné statky a služby. Financování takovýchto statků probíhá několika způsoby, jedním je přímé financování z veřejných rozpočtů, druhým je snížení odvodu daní prostřednictvím daňových mechanismů (nezdanitelné části daně, slevy na dani, ...). (Stejskal, 2008)

Redistribuční funkce (přerozdělovací funkce) rozděluje důchody ve společnosti. Tento nástroj slouží k přesunu části důchodů od bohatších jedinců k chudším, dochází k vyššímu odvodu od bohatších, to umožňuje zvyšovat příjmy chudších a odstraňuje tak rozdíly ve společnosti. (Stejskal, 2008)

Stabilizační funkce je nástrojem hospodářské politiky, slouží ke zmírňování cyklických výkyvů v ekonomice. Ve fázi konjunktury, kdy dochází k růstu důchodů a spotřeby, daně odčerpávají do veřejných rozpočtů vyšší podíl a pomáhají vytvářet rezervu do fáze recese.

Stimulační funkce definuje možnosti, jak poplatníkům snížit odvody daně, příkladem mohou být odčitatelné položky, uplatnění ztráty, daňové prázdniny, odpočty na vědu a výzkum, daň na produkty škodlivé zdraví nebo životnímu prostředí. (Stejskal, 2008)

2.3. Náležitosti daně

Náležitosti daně jsou dle Tomáškové (2015) tyto:

- **Subjekt daně** je fyzická nebo právnická osoba, její příjem se formálně upraví a zdaní. Rozlišujeme osobu poplatníka a plátce daně. Poplatník je osoba, jejíž majetek, příjem nebo spotřeba je daní zatížena. Plátce daně má za povinnost daň od poplatníků vybrat a odvést. U některých typů daně je poplatník a plátce stejná osoba (příkladem je daň z příjmů).
- **Předmět daně** je příjem, majetek nebo spotřeba, ke které se daň váže. Z předmětu daně je konkrétní daň vypočtena a odvedena.
- **Osvobození od daně**, je oblast zákona, kdy při splnění podmínek nemusí poplatník platit daň.
- **Způsob výpočtu**⁵ daně upravuje postup výpočtu včetně odčitatelných položek.
- **Sazba daně** je dána jako pevná sazba nebo procentuální sazba. Určuje výši daně, která je následně odvedena do veřejného rozpočtu. Sazba daně může být lineární (DPPO), progresivní (DPFO) nebo degresivní (v daňové soustavě ČR se nepoužívá). Lineární sazba daně je přímo úměrná daňovému základu. Progresivní sazba daně je vyšší, čím je vyšší daňový základ. Degresivní sazba daně klesá s rostoucím základem daně.

⁵ Bude specifikován u konkrétních daní.

- **Slevy na dani** jsou předem dané skutečnosti (peněžní částky), které snižují daň.
- **Způsobů placení daně** je několik, daň můžeme zaplatit jednorázově (daň darovací), zálohami (DPFO) nebo splátkami (daň z nemovitosti).
- **Zdaňovací období** je období, za které je vyměřena daň. U jednotlivých daní může být odlišné. U daní z příjmů je zdaňovacím obdobím kalendářní nebo hospodářský rok, daň z přidané hodnoty má zdaňovací období v délce kalendářního měsíce nebo čtvrtletí.
- **Splatnost daně** je konkrétní lhůta, do kdy je nutné zaplatit vypočtenou daň.
- **Místo výběru daně** určuje správce daně, kterému se daň odvádí.

Autorka Peková ve své publikaci z roku 2005 uvádí ještě tyto prvky daně:

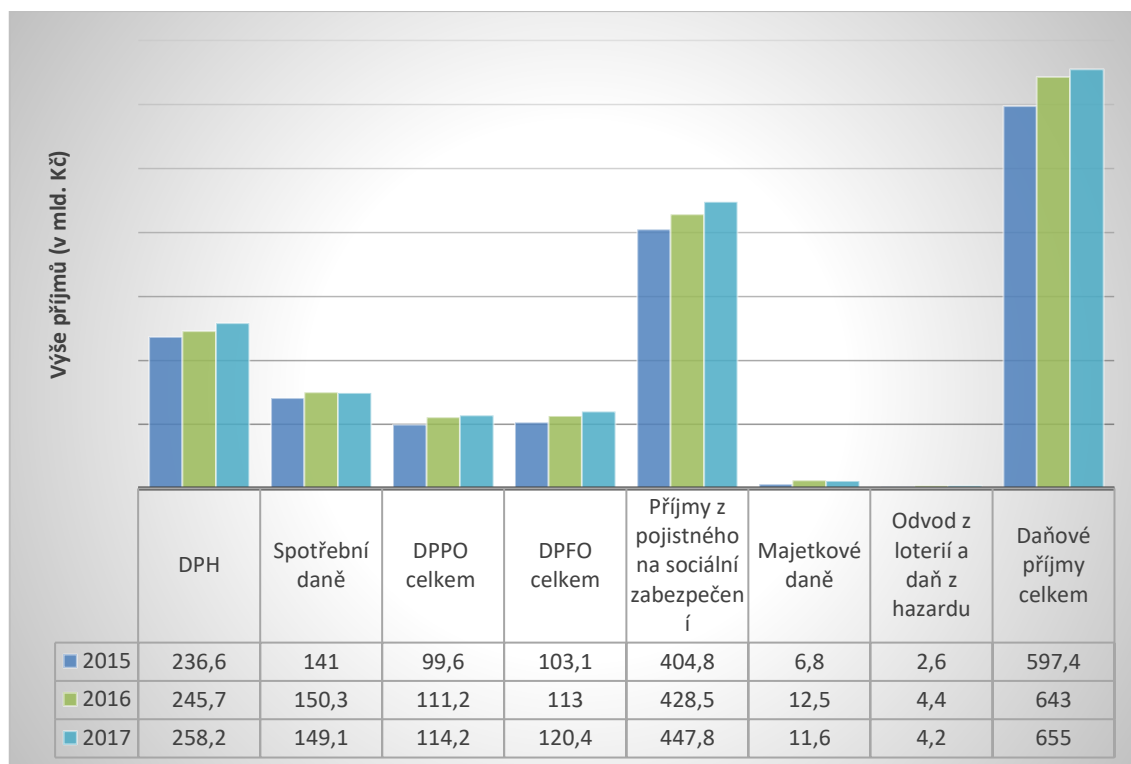
- **Co není předmětem daně** je stanoveno v zákonech, u každé daně je tento paragraf definován konkrétně. Jedná se o výjimku, kdy se daň neplatí.
- **Nezdanitelné minimum** je část daně, která nepodléhá zdanění a snižuje daňovou povinnost poplatníka.

Rozpočtové určení daní je upraveno zákonem č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům, a některým státním fondům. Zákon určuje, do kterého veřejného rozpočtu nebo fondu bude odvedena daň z přidané hodnoty, daň spotřební, daň z příjmů, daň z nemovitých věcí a daň silniční. (Ministerstvo financí, 2017)

Nejdůležitějším veřejným rozpočtem je **státní rozpočet**. Státním rozpočtem prochází 80 % příjmů soustavy veřejných rozpočtů. Státní rozpočet je nejdůležitějším nástrojem hospodaření státu, přerozděluje významnou část HDP, ovlivňuje agregátní poptávku a nabídku, zároveň je to bilance státu, tzn. podává informace o hospodaření státu.

Nejvýznamnějším příjmem státního rozpočtu jsou daně, které tvoří 53,2 % příjmů a příjmy z povinného pojistného na sociální zabezpečení, ty tvoří 35,8 %. Tyto dva zdroje tvoří téměř 90 % celkových příjmů, největší podíl na daňových příjmech má DPH a spotřební daň. (Ministerstvo financí, 2017)

Graf č. 2: Vývoj celkových a vybraných daňových příjmů v letech 2015–2017 v mld. Kč

Zdroj: Ministerstvo financí ČR – Sekce veřejné rozpočty (2017), vlastní úprava

2.4. Klasifikace daní

Pro třídění daní lze vycházet z různých pohledů a hledisek. Podle Stejskala (2008) můžeme daňovou soustavu ČR rozdělit na dvě základní části, a to dle vazby na důchod poplatníka (dopadu na poplatníka):

- přímé, poplatník platí daň ze svého příjmu, nemůže jej přenést na jiný subjekt,
- nepřímé, daň neplatí přímo poplatník, ale zaplatí ji daňový plátec, daň je zahrnuta do ceny nakupovaných statků a služeb, daň poplatník neplatí z vlastního důchodu, ale je přenesena automaticky na jiný subjekt.

Jako další členění lze uvést:

- podle objektu:
 - důchodové,
 - spotřební,
 - majetkové,

- podle charakteru veličiny:
 - kapitálové, daň se platí ze stavové veličiny, ta je zjištěna v jednom okamžiku, například stav majetku, množství peněz na účtu,
 - běžné, se stanovují z tokové veličiny, zjišťují se za určité časové období, tokovou veličinou je produkt, důchod, spotřeba, ...
- podle vztahu k platební schopnosti poplatníka (adresnost):
 - osobní neboli adresné, zatěžují určitého poplatníka, mají konkrétní vztah k poplatníkovi, zohledňují jeho platební schopnost,
 - in rem (na věc), nezohledňují schopnost poplatníka daň zaplatit,
- podle vztahu mezi velikostí daně a velikostí daňového základu:
 - stanovené bez vztahu k daňovému základu, daň je vyměřena bez ohledu na základ daně, příkladem jsou daně paušální nebo daně z hlavy, daň z hlavy se platí, protože je stanovena, je tedy pro všechny stejná, daň paušální se může lišit dle platební schopnosti poplatníka,
 - specifické, základ daně je vyjádřen v naturálních jednotkách nebo množstvím užitečné vlastnosti v daňovém základu (obsah čistého alkoholu),
 - ad valorem (k hodnotě), určen cenou základu daně,
- třídění daní dle progresse:
 - proporcionální, s růstem důchodu se míra zdanění nemění, míra zdanění je podíl placené daně jednotlivcem na jeho důchodu, platí tedy stejné procento důchodu jako daň, pokud spočteme podíl daň/důchod, vyjde nám konstanta,
 - progresivní, s růstem důchodu se míra zdanění zvyšuje, poplatník se zvýšením důchodu zaplatí větší část jako daň, podílem daň/důchod získáme rostoucí funkci důchodu,
 - regresivní, s růstem důchodu se míra zdanění snižuje, poplatník platí menší část důchodu jako daň, podílem daň/důchod získáme klesající funkci důchodu.

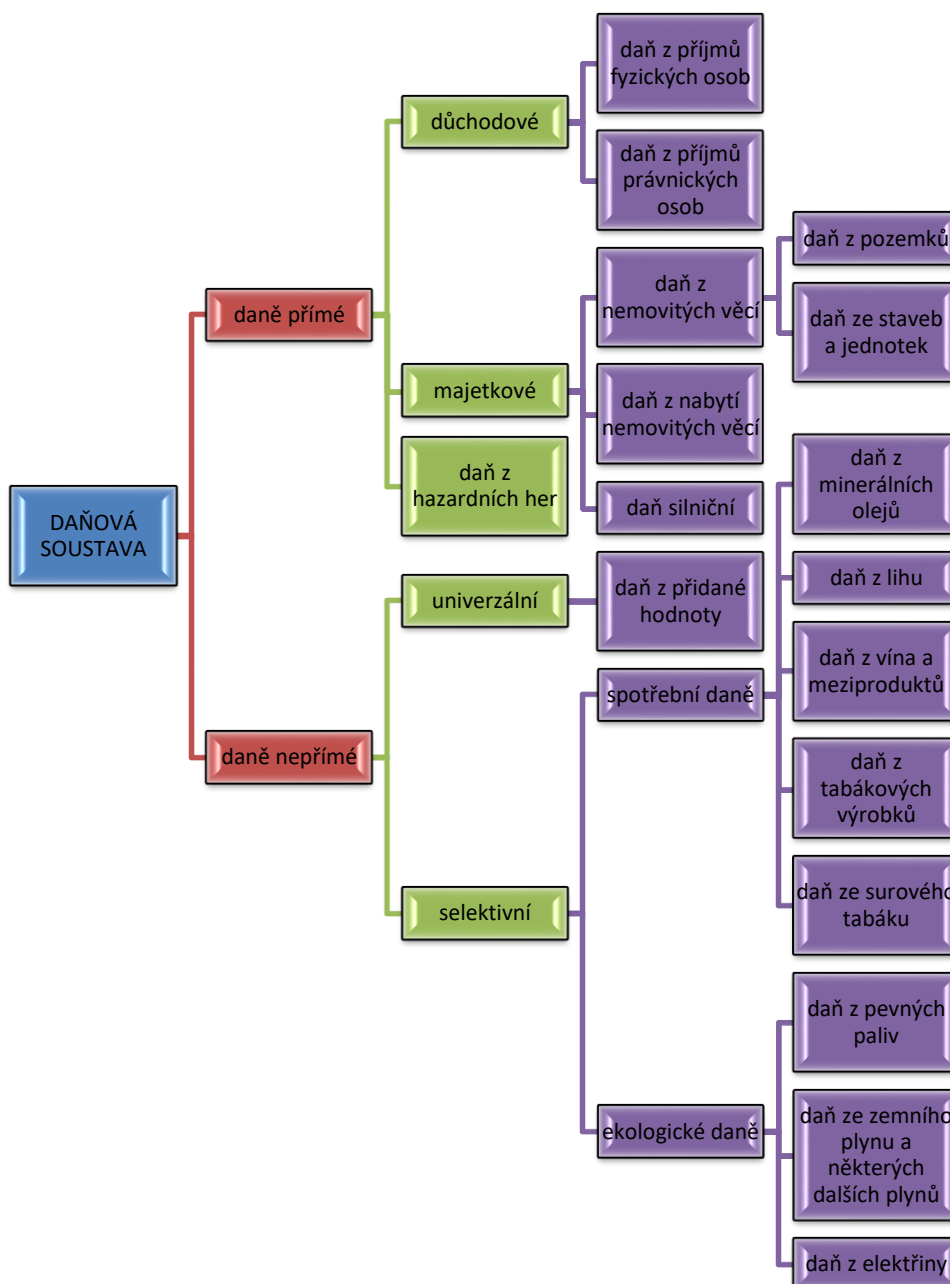
Jako další příklad dělení lze uvést dělení dle trhu a tržních subjektů, kdy se rozlišuje, který subjekt daň platí, tj. daně placené domácnostmi nebo placené firmami. Podle postavení daňového subjektu na trhu se daně dělí na daně placené prodávajícím nebo placené kupujícím. (Stejskal, 2008)

2.5. Daňová soustava ČR

Daňová soustava České republiky byla uzákoněna 1. 1. 1993 jako zákon č. 212/1992 Sb., o soustavě daní. Jedná se o soubor právních předpisů, které upravují jednotlivé daně. V roce 2008 došlo ke změně a do daňové soustavy byly přidány nové daně k ochraně životního prostředí neboli daně ekologické.

Daňová soustava ČR se skládá z daní dle obrázku č. 1.

Obrázek č. 1: Daňová soustava ČR v roce 2018

Zdroj: Daňové zákony (2018), vlastní úprava

3. Daň z příjmů fyzických osob

Zpracováno ve znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, k 1. 1. 2018.

3.1. Poplatník daně

Poplatníkem daně je fyzická osoba, která měla příjmy podléhající dani, bez ohledu na věk, občanství či zápis v obchodním rejstříku. (Štohl, 2016)

Poplatníci se dělí do dvou skupin dle daňové povinnosti na daňové rezidenty – poplatníci s neomezenou daňovou povinností a na daňové nerezidenty – poplatníci s omezenou daňovou povinností, rozhodující je trvalý pobyt a počet dní, kdy osoba pobývá na území ČR (rozhodující je 183 dní).

Daňové rezidenství je upraveno v § 22 zákona o daních z příjmů (dále jen ZDP).

3.2. Předmět daně

Předmět daně je tvořen několika druhy příjmů⁶. Pro daňové účely se příjmy nejprve posuzují samostatně a zjišťují se dílčí základy daně. Z těchto dílčích základů daně se následně zjistí celkový základ daně. Jednotlivé druhy příjmů mohou mít různě uplatňované výdaje, nebo v jejich případě nelze uplatnit ztrátu z minulých let. (Štohl, 2016)

Příjmy se dělí do těchto skupin:

- **ze závislé činnosti a z funkčních požitků** - § 6 (příjmy z pracovněprávního, služebního a podobného poměru, který je navýšen o zaplacené pojistné⁷),
- **z podnikání a z jiné samostatně výdělečné činnosti** - § 7,
- **z kapitálového majetku** - § 8 (podíly na zisku obchodní korporace, podíly na zisku tichého společníka, úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z účtů určených pro podnikání, dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem),
- **z nájmu** - § 9 (nemovitých věcí nebo bytů a příjmy z nájmu movitých věcí),
- **ostatní příjmy** - § 10 (příležitostné příjmy například z prodeje nemovitostí, příjmy z prodeje movitých věcí, z prodeje cenných papírů, bezúplatné příjmy,

⁶ Příjmem se rozumí příjem peněžní i nepeněžní. Jedná se i o naturální plnění, nebo například o směnu či vzájemný zápočet pohledávek a závazků. Naturální plnění může být i forma nájemného, pokud se nájemce a vlastník dohodnou.

⁷ Pojistné na sociální zabezpečení včetně příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na všeobecné zdravotní pojištění, které hradí zaměstnavatel, obvykle 34 % z vyměřovacího základu.

příjmy z příležitostných činností, na které nelze mít živnostenské oprávnění a příjem z nich je nízký, do 30 000 Kč jsou tyto příjmy osvobozeny).

Jako **příjmy z podnikání** (§ 7 ZDP) jsou brány příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, příjmy ze živností, příjmy z jiného podnikání dle zvláštních předpisů (lékaři, notáři, advokáti, daňoví poradci atd.), a nakonec podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti.

3.3. Základ daně a výpočet daňové povinnosti

Pro účely této práce se dále zaměříme více na příjmy dle § 7 ZDP.

Definice základu daně (Štohl, 2016, str. 23) zní následovně: „*Základem daně je částka, o kterou příjmy plynoucí poplatníkovi za zdaňovací období, přesahují výdaje prokazatelně vynaložené na jejich dosažení, zajištění a udržení, pokud u jednotlivých příjmů podle § 6 až § 10 není stanoveno jinak.*“

Za **zdaňovací období** se u daně z příjmů fyzických osob považuje vždy kalendářní rok. (§ 16b ZDP)

Pro stanovení základu daně se vychází z hospodářského výsledku (zisk nebo ztráta), u poplatníků, kteří vedou daňovou evidenci, se základ daně zjistí z rozdílu mezi příjmy a výdaji. Jak upravit hospodářský výsledek nebo rozdíl mezi příjmy a výdaji na základ daně je uveden v § 23 ZPD. Pro zjednodušení je postup uveden v tabulce č. 2.

Tabulka č. 2: Postup při výpočtu daně z příjmů fyzických osob

Dílčí základy daně	(§ 6-10)
ZÁKLAD DANĚ (DAŇOVÁ ZTRÁTA)	
Nezdanitelné části základu daně	(§ 15)
Položky odčitatelné od základu daně	(§ 34)
UPRAVENÝ ZÁKLAD DANĚ (zaokrouhlený na 100 Kč dolů)	
Sazba daně	(§ 16; 16a)
DAŇOVÁ POVINNOST	
Slevy na dani	(§ 35, 35a-35bb,35d)
Daňové zvýhodnění (daňový bonus)	(§ 35c)
DAŇ PO SLEVĚ	
Zaplacené zálohy	(§ 38h; 38f; 38a)
DOPLATEK / PŘEPLATEK DANĚ	

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona ZDP

3.4. Paušální výdaje

Při uplatňování výdajů má poplatník dvě možnosti:

- a) uplatnit výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení, zajištění a udržení příjmů,
- b) uplatnit výdaje procentem z příjmů.

Uplatnění výdajů procentem z příjmů neboli paušálem je nejjednodušší a často nejvýhodnější způsob, jak uplatnit výdaje z podnikání nebo jiné samostatné činnosti a z nájmu.

Pokud poplatník uplatňuje paušální výdaje, nemusí vést daňovou evidenci, postačí evidence příjmů a pohledávek. Konkrétně se musí evidovat:

- příjmy peněžní a nepeněžní, které proběhly v hotovosti nebo byly připsány na účet od 1. 1. do 31. 12.,
- pohledávky související s podnikáním nebo jinou samostatnou výdělečnou činností, které trvají k 31. 12.,
- majetek pro podnikání,
- výdaje v hotovosti dle § 97 daňového řádu.

Pokud je poplatník zároveň i plátcem DPH, může uplatnit výdaje procentem, musí ale vést evidenci pro účely DPH a uchovávat daňové doklady. Pro výpočet výdajů se bere suma příjmů bez DPH. (Konečná, 2019)

Pokud se rozhodne poplatník uplatnit výdaje paušálem, v této části jsou zahrnuty veškeré výdaje spojené s podnikáním. Nelze je kombinovat se skutečnými výdaji. Pokud se uplatní v daňovém přiznání výdaje paušálem, nelze v dodatečném daňovém přiznání uplatit výdaje skutečné. Pokud ale uplatní výdaje skutečné, může v dodatečném daňovém přiznání uplatnit výdaje paušálem. (Štohl, 2016)

Paušální výdaje nelze použít v těchto případech:

- a) fyzická osoba je účastníkem sdružení osob bez právní subjektivity, účastníci si nerozdělují příjmy a výdaje rovným dílem, mohou podle § 12 ZDP uplatnit výdaje pouze v prokazatelné výši,
- b) fyzická osoba má příjmy ze spoluvlastnictví k věci nebo ze společných práv, spoluvlastníci si nerozdělují příjmy a výdaje podle spoluvlastnických podílů, mohou podle § 11 ZDP uplatnit výdaje pouze v prokázané výši.

Pravidla používání paušálních výdajů a výše procent a limitů se často mění.

3.5. Sazba daně

Daň z příjmů fyzických osob se vypočte z upraveného základu daně (úprava dle § 15 a § 34 ZDP) zaokrouhleného na celá sta dolů. Sazba, kterou se vypočtený základ daně násobí, je 15 %. Vypočtená daň se zaokrouhluje na celé Kč nahoru.

Pokud poplatník dosahuje vyšších příjmů, je možné, že se na něj vztahuje solidární zvýšení daně. Solidární zvýšení daně činí 7 % z kladného rozdílu mezi součtem příjmů zahrnovaných do základu daně (§ 6) a dílčího základu daně (§ 7) v příslušném zdaňovacím období a 48násobkem průměrné mzdy stanovené podle zákona upravujícího pojistné na sociální zabezpečení (v roce 2018 dle VZP byla průměrná mzda 29 979 Kč). Porovnává se tedy součet příjmů ze zaměstnání a z podnikání a částka 1 438 992 Kč.

3.6. Slevy na dani

Základní informace

Slevy na dani snižují vlastní daňovou povinnost. Jedná se zejména o slevy při zaměstnávání zdravotně postižených, slevy pro poplatníky daně z příjmů a daňové zvýhodnění na vyživované děti. Přehled slev a příslušných předpisů je uveden v následující tabulce.

Slevy na dani dle § 35

Poplatníci mohou za zdaňovací období nebo za období kratší než 12 po sobě jdoucích měsíců spadajících do kalendářního roku, případně za část těchto zdaňovacích období, snížit daň o částku:

- 18 000 Kč za každého zaměstnance se zdravotním postižením,
- 60 000 Kč za každého zaměstnance s těžším zdravotním postižením.

Případně lze uplatnit poměrnou část těchto částek, podle průměrného ročního přepočteného počtu zaměstnanců s postižením.

Slevy na poplatníka a jeho manželku, na invaliditu, na studenta § 35ba

Slevy dle § 35ba lze uplatnit jen do výše vypočtené daně (na rozdíl od daňového zvýhodnění na vyživované děti, které lze uplatnit i jako daňový bonus). Slevy jsou uváděny v ročních částkách. Sleva **na poplatníka** se uplatňuje v plné výši, i v případě, že poplatník dosahoval příjmů jen za část zdaňovacího období. V případě ostatních slev, kdy má poplatník nárok na slevu jen na část zdaňovacího období, musí uplatnit jen

poměrnou část (1/12 za každý kalendářní měsíc, na jehož počátku byly splněny podmínky pro uplatnění nároku). (Štohl, 2016)

Tyto slevy může uplatnit každá fyzická osoba na všechny typy příjmů. (Macháček, 2012)

U **slevy na manželku** (manžela) se k uplatnění slevy musí ověřit několik podmínek. Manželé musí žít ve společně hospodařící domácnosti a mít příjmy nepřesahující 68 000 Kč za zdaňovací období. Je-li manželka (manžel) držitelem průkazu ZTP/P, částka se zvyšuje na dvojnásobek, sleva pak činí 49 680 Kč. (Štohl, 2016)

Sleva na dani **na studenta** náleží poplatníkovi po dobu, po kterou se soustavně připravuje na budoucí povolání studiem nebo předepsaným výcvikem, maximálně do dovršení věku 26 let (u doktorského programu v prezenční formě do dovršení 28 let). U studenta vysoké školy o nároku nerozhoduje forma studia, u středoškolského vzdělávání je forma rozhodující, nárok má pouze student v prezenční formě.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě § 35c

Podmínky pro uplatnění daňového zvýhodnění dle odst. 1 jsou následující: vyživované dítě⁸ žijící s poplatníkem ve společně hospodařící domácnosti⁹ na území členského státu Evropské unie nebo státu tvořícího Evropský hospodářský prostor.

Vyživuje-li poplatník dítě jen několik kalendářních měsíců v roce, náleží mu daňové zvýhodnění v poměrné části.

Daňové zvýhodnění lze uplatnit formou:

- **slevy na dani**, daňové zvýhodnění lze uplatnit až do výše daňové povinnosti zjištěné za zdaňovací období,
- **daňového bonusu**, pokud při uplatnění odčitatelných položek nebude vypočtena žádná daň, poplatník může uplatnit daňový bonus s minimální hodnotou 100 Kč a do maximální výše 60 300 Kč ročně,
- **kombinací slevy na dani a daňového bonusu.** (Štohl, 2016)

⁸ Za vyživované dítě je dle ZDP považováno dítě vlastní, osvojené, dítě v péči, která nahrazuje péči rodičů, dítě druhého z manželů a vnouče, pokud jeho rodiče nemají příjmy, na základě, kterých by šlo daňové zvýhodnění uplatnit

⁹ Společně hospodařící domácností se rozumí, že občané spolu žijí a hradí společně náklady.

Tabulka č. 3: Slevy na dani z příjmů fyzických osob pro rok 2018

Druh slevy	Ustanovení dle ZDP	Výše slevy za rok 2018
Sleva z důvodu zaměstnávání zaměstnanců se zdravotním postižením (střední nebo těžké postižení)	§ 35	18 000 Kč 60 000 Kč
Sleva poskytnutá v rámci investičních pobídek	§ 35a, 35b	
Základní slevy na poplatníka daně z příjmů fyzických osob:	§ 35ba	
<ul style="list-style-type: none"> • písm. a) sleva na poplatníka 		24 840 Kč
<ul style="list-style-type: none"> • na poplatníka s průkazem ZTP/P 		16 140 Kč
<ul style="list-style-type: none"> • písm. b) sleva na manželku 		24 840 Kč
<ul style="list-style-type: none"> • písm. c), d), e) sleva na invaliditu 		
1. a 2. stupně		2 520 Kč
3. stupně		5 040 Kč
<ul style="list-style-type: none"> • písm. f) sleva na studenta 		4 020 Kč
Sleva v souvislosti s daňovým zvýhodněním na vyživované dítě	§ 35c, 35d	
<ul style="list-style-type: none"> • první dítě 		15 204 Kč
<ul style="list-style-type: none"> • druhé dítě 		19 404 Kč
<ul style="list-style-type: none"> • třetí a každé další dítě 		24 204 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

3.7. Další informace

Zálohy na daň z příjmů fyzických osob

Pro poplatníky daně z příjmů fyzických osob s příjmy podle § 7 až 9 ZDP platí tyto zásady placení záloh:

- zálohy se platí v průběhu zálohového období,

„Zálohové období je období od prvního dne následujícího po uplynutí posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání za minulé zdaňovací období do posledního dne lhůty pro podání daňového přiznání v následujícím zdaňovacím období.“ § 38a odst. 1

- po skončení zdaňovacího období se zaplacené zálohy započítají na úhradu skutečné výše daně,

- zálohy, u kterých došlo k prodlení s placením, nebudou použity na úhradu skutečné výše daně, započítají se pouze zálohy zaplacené do lhůty pro podání daňového přiznání,
- výše záloh a její splatnost se odvozuje od poslední známé daňové povinnosti (přehled placení záloh je uveden v tabulce č. 4),

„Za poslední známou daňovou povinnost se pro stanovení periodicity a výše záloh v zálohovém období považuje rovněž částka, kterou si poplatník sám vypočetl a uvedl v daňovém (dodatečném) přiznání za období bezprostředně předcházející zdaňovacímu období, s platností od následujícího dne po termínu pro podání daňového (dodatečného) přiznání, a bylo-li daňové (dodatečné) přiznání podáno opožděně, s platností od následujícího dne po dni jeho podání, do účinnosti další změny poslední známé daňové povinnosti podle tohoto ustanovení nebo zvláštního právního předpisu.“

§ 38a odst. 1

- záloha na daň se spravuje jako daň,

Tabulka č. 4: Placení záloh na daň z příjmů fyzických osob

Poslední známá daňová povinnost	Výše zálohy	Periodicita placení	Lhůty placení
do 30 000 Kč	---		neplatí se
30 001 – 150 000 Kč	40 %	pololetně	do 15. dne každého 6. měsíce zdaňovacího období
nad 150 000 Kč	25 %	čtvrtletně	do 15. dne každého 3. měsíce zdaňovacího období

Zdroj: Štohl, 2016

Daňové přiznání § 38g ZDP

Daňové přiznání je povinna podat:

- každá fyzická osoba, jestliže její roční příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob, přesáhly částku 15 000 Kč,
- ten, jehož příjmy nepřesáhly 15 000 Kč, ale vykazoval daňovou ztrátu,
- poplatník, který má příjmy ze závislé činnosti, a jehož příjmy dle § 7 až § 10 přesáhly ve zdaňovacím období částku 6 000 Kč,

- poplatník, který měl pouze příjmy ze závislé činnosti, u nichž byla sražena záloha na daň zaměstnavatelem, současně od více plátců (osoba má více zaměstnavatelů současně),
- poplatník, u něhož dojde k navýšení o solidární zvýšení daně.

Přiznání k dani z příjmů fyzických osob se podává nejpozději do 3 měsíců po uplynutí zdaňovacího období (za rok 2018 se podává přiznání nejpozději do 1. 4. 2019). V případě, že daňové přiznání zpracovává daňový poradce, prodlužuje se lhůta do 6 měsíců po uplynutí zdaňovacího období (do 1. 7. 2019). Podmínkou pro prodloužení lhůty je odevzdání plné moci k zastupování daňového subjektu pro zpracování daňového přiznání ke správci daně před uplynutím neprodloužené lhůty, tedy do 1. dubna. Pozdní podání daňového přiznání ze strany poplatníka je správcem daně postihováno, sankce jsou ve výši 0,05 % stanovené daně za každý den prodlení, nejvýše však do 5 % stanovené daně. U ztráty jsou sankce ve výši 0,01 % stanovené daňové ztráty za každý den prodlení, maximálně 5 % stanovené daňové ztráty. (Štohl, 2016)

Splatnost daně je shodná s termínem pro podání daňového přiznání. Při pozdním zaplacení vzniká úrok z prodlení za každý den prodlení.

3.8. Analýza legislativních změn

Rok 1995

Poplatníkem byla pro tento rok fyzická osoba, která má bydliště na území ČR nebo se zde obvykle zdržuje, daňová povinnost se vztahuje na příjmy z ČR, tak i ze zahraničí.

Předmět daně je definován stejně jako dnes.

Od roku 1994 byly stanoveny hranice základu daně, dle kterých se daň z příjmů vypočítala, jednotlivé hranice měly pevně stanovenou částku, která se zvyšovala o součin procentní sazby a částky přesahující určitou hranici základu daně.

Tabulka č. 5: Sazby daně z příjmů v roce 1995

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	60 000	15 %	
60 000	120 000	9 00 Kč + 20 %	60 000
120 000	180 000	21 000 Kč + 25 %	120 000
180 000	540 000	36 000 Kč + 32 %	180 000
540 000	1 080 000	151 000 Kč + 40 %	540 000
1 080 000	a více	367 200 Kč + 44 %	1 080 000

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 75/1994 Sb., úplné znění ZDP pro rok 1994

Výdajové paušály byly tento rok ve výši:

- 50 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- 30 % z příjmů z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového (či jiného) vlastnictví, z výkonu nezávislého povolání,
- 25 % z příjmů ze živnosti, z jiného podnikání.

Pokud se podíváme do daňových zákonů, zjistíme, že před rokem 2006 nelze najít slevu na poplatníka v § 35ba. Jednalo se totiž o nezdanitelné části základu daně a byly uvedené v § 15. O hodnotu nezdanitelných částí se snižoval základ daně.

Výše nezdanitelných částí základu daně:

- poplatník – 21 600 Kč,
- vyživované dítě – 10 800 Kč,
- částečný invalidní důchod – 6 000 Kč,
- úplný invalidní důchod – 12 000 Kč,
- držitel průkazu ZTP/P – 36 000 Kč,
- student – 6 000 Kč.

Rok 1996

Poplatník a předmět daně nebyl v tomto roce změněn. Změna nastala u některých nezdanitelných částí základu daně:

- poplatník – 26 400 Kč,
- vyživované dítě – 13 200 Kč,
- manželka – 12 000 Kč.

Změnily se také sazby daně z příjmů.

Tabulka č. 6: Sazby daně z příjmů v roce 1996

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	84 000	15 %	
84 000	144 000	12 600 Kč + 20 %	84 000
144 000	204 000	24 600 Kč + 25 %	144 000
204 000	564 000	39 600 Kč + 32 %	204 000
564 000	a více	154 800 Kč + 40 %	564 000

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 28/1996 Sb., úplné znění ZDP pro rok 1996

Rok 1998

Došlo ke zvýšení hranic základu daně a částek, které slouží pro výpočet daně.

Tabulka č. 7: Sazby daně z příjmů v roce 1998

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	91 440	15 %	
91 440	183 000	13 716 Kč + 20 %	91 440
183 000	274 200	23 028 Kč + 25 %	183 000
274 200	822 600	54 828 Kč + 32 %	274 200
822 600	a více	230 316 Kč + 40 %	822 600

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 22/1998 Sb., úplné znění ZDP pro rok 1998

Změněny byly také hodnoty těchto nezdanitelných částí základu daně:

- poplatník – 32 040 Kč,
- vyživované dítě – 18 000 Kč,
- manželka – 18 240 Kč,
- držitel průkazu ZTP/P – 42 000 Kč,
- student – 9 600 Kč.

Rok 1999

V tomto roce byl vydán zákon č. 129/1999 Sb., zákon, kterým se mění zákon o spotřebních daních, zákon o dani z přidané hodnoty, zákon o daních z příjmů a zákon o lihu, v tomto dokumentu je nově stanoven postup výpočtu daně.

Tabulka č. 8: Sazby daně z příjmů v roce 1999

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	102 000	15 %	
102 000	204 000	15 300 Kč + 20 %	102 000
204 000	312 000	35 700 Kč + 25 %	204 000
312 000	a více	62 700 Kč + 32 %	312 000

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 129/1999 Sb.

Rok 2001

Sazby daně byly pro tento rok stanoveny následovně:

Tabulka č.9: Sazby daně z příjmů v roce 2001

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	109 200	15 %	
109 200	218 400	16 380 Kč + 20 %	109 200
218 400	331 200	38 220 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	66 420 Kč + 32 %	331 200

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 99/2001 Sb., úplné znění ZDP pro rok 2001

Výdajové paušály byly tento rok ve výši:

- 50 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- 30 % z příjmů z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového (či jiného) vlastnictví, z výkonu nezávislého povolání,
- 25 % z příjmů ze živnosti, z jiného podnikání podle zvláštních právních předpisů,
- 25 % z příjmů, které nejsou živností ani podnikáním podle zvláštních právních předpisů.

Hodnota nezdanitelných částí základu daně pro tento rok:

- poplatník – 38 040 Kč,
- vyživované dítě – 23 520 Kč,
- manželka – 21 720 Kč,
- částečný invalidní důchod – 7 140 Kč,
- úplný invalidní důchod – 14 280 Kč,
- držitel průkazu ZTP/P – 50 040 Kč,
- student – 11 400 Kč.

Rok 2004

Hodnota pozměněných nezdanitelných částí základu daně pro tento rok:

- vyživované dítě – 25 560 Kč,
- držitel průkazu ZTP/P – 50 040 Kč.

Rok 2005

V roce 2005 byl vydán zákon č. 80/2005 Sb., úplné znění ZDP, ve kterém zanikla nezdanitelná část základu daně na vyživované dítě a v § 35c je uvedena jako daňové zvýhodnění na vyživované dítě. Daňové zvýhodnění bylo možné využít jako slevu na dani, daňový bonus případně jako jejich kombinaci. Hodnota daňového zvýhodnění na vyživované dítě byla stanovena ve výši 6 000 Kč ročně.

Ostatní nezdanitelné části základu daně zůstaly nezměněny.

Rok 2006

V tomto roce došlo k další změně u výpočtu daně. Pro nejnižší základ daně byla snížena sazba z 15 % na 12 %. V případě druhé hranice došlo k navýšení základu daně ze 109 200 Kč na 121 200 Kč, byla také navýšena částka daně, ale došlo ke snížení procenta z 20 % na 19 %. U ostatních hranic došlo ke změně hodnoty daně.

Tabulka č. 10: Sazby daně z příjmů v roce 2006

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	121 200	12 %	
121 200	218 400	14 544 Kč + 19 %	121 200
218 400	331 200	33 012 Kč + 25 %	218 400
331 200	a více	61 212 Kč + 32 %	331 200

Zdroj: vlastní zpracování dle zákona č. 45/2006 Sb.

Tento postup se využíval do roku 2007.

V roce 2006 dle zákona č. 45/2006 Sb., vznikly slevy na dani. Byly uvedeny v § 35ba, ve kterém je nalezneme upraveny dodnes.

Výše slev pro tento rok:

- poplatník – 7 200 Kč,
- manželka – 4 200 Kč,
- invalidita 1. a 2. stupně – 1 500 Kč,
- invalidita 3. stupně – 3 000 Kč,
- držitel průkazu ZTP/P – 9 600 Kč,
- student – 2 400 Kč.

Rok 2008

Začala se využívat jen jedna sazba daně z příjmů ve výši 15 %, která se využívá dodnes. (zákon č. 193/2008 Sb.)

V tomto roce došlo ke změně v oblasti výdajových paušálů, které byly navýšeny. Výše výdajových paušálů byla stanovena takto:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- 60 % z příjmů ze živností řemeslných,
- 50 % z příjmů ze živností (kromě řemeslných),
- 40 % z příjmů z jiného podnikání podle zvláštních předpisů.

Výše slev na dani pro tento rok:

- poplatník – 24 840 Kč,
- manželka – 24 840 Kč,
- invalidita 1. a 2. stupně – 2 520 Kč,
- invalidita 3. stupně – 5 040 Kč,
- držitel průkazu ZTP/P – 16 140 Kč,
- student – 4 020 Kč.

U slevy na manželku je stanoveno několik podmínek, kdy lze slevu uplatnit. Manžel/manželka musí žít s poplatníkem v domácnosti, příjmy manžela/manželky nesmí přesahovat za zdaňovací období částku 38 040 Kč je-li držitelkou průkazu mimořádných výhod III. stupně, držitelkou průkazu ZTP/P, v tomto případě se částka 24 840 Kč zdvojnásobí.

Poplatník, který má nárok na daňové zvýhodnění na vyživované dítě si mohl v roce 2008 odečíst od daně částku 10 680 Kč na jedno dítě za rok.

Rok 2012

Došlo k úpravě výdajových paušálů na tyto hodnoty:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- 60 % z příjmů ze živností řemeslných,
- 40 % z příjmů z jiného podnikání dle zvláštních předpisů, z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového (či jiného) vlastnictví, z výkonu nezávislého povolání apod.
- 30 % z příjmů z pronájmu.

Výše slev na dani dle § 35ba nebyla tento rok upravována. Pouze u slevy na manželku došlo ke změně ve výši limitu příjmů, který byl stanoven na 68 000 Kč za

zdaňovací období. U této slevy jsou následně definovány příjmy manželky, které se do vlastního příjmů nezahrnují. Příkladem jsou dávky sociální podpory, dávky pěstounské péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, sociální služby apod.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě bylo zvýšeno na 13 404 Kč na jedno dítě za rok.

Rok 2015

V roce 2015 došlo k zavedení limitů uplatňování výdajových paušálů, nově šlo uplatnit výdajové paušály následovně:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, z příjmů ze živnostenského podnikání řemeslného, nejvýše do částky 1 600 000 Kč,
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání, nejvýše do částky 1 200 000 Kč,
- 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, maximálně do částky 600 000 Kč,
- 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, nejvýše do částky 800 000 Kč.

Zavedena sleva za umístění dítěte. Výše slevy odpovídá skutečně vynaloženým výdajům poplatníka za zdaňovací období. Maximálně lze uplatnit slevu do výše minimální mzdy za každé vyživované dítě.

V roce 2015 došlo k úpravě daňového zvýhodnění na vyživované dítě. Pro první dítě zůstala zachována částka 13 404 Kč ročně. Nově bylo zavedeno zvýhodnění na druhé dítě ve výši 15 804 Kč a na třetí a další dítě byla stanovena částka 17 004 Kč ročně.

Rok 2016

K další změně daňového zvýhodnění došlo v roce 2016. Daňové zvýhodnění bylo odstupňováno následovně:

- na první dítě 13 404 Kč,
- na druhé dítě 17 004 Kč,
- na třetí a další dítě 20 604 Kč.

Rok 2017

K dalšímu zvýšení daňového zvýhodnění na vyživované dítě došlo v roce 2017. Na druhé dítě byla částka navýšena na 19 404 Kč a na třetí a každé další na částku 24 204 Kč.

Rok 2018

Došlo ke snížení limitů u uplatňování výdajů paušálně. Výdajové paušály jsou stanoveny následovně:

- 80 % z příjmů ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství, z příjmů ze živnostenského podnikání řemeslného, nejvýše do částky 800 000 Kč,
- 60 % z příjmů ze živnostenského podnikání, nejvýše do částky 600 000 Kč,
- 30 % z příjmů z nájmu majetku zařazeného v obchodním majetku, maximálně do částky 300 000 Kč,
- 40 % z jiných příjmů ze samostatné činnosti, nejvýše do částky 400 000 Kč.

Zavedena sleva na evidenci tržeb. První rok, kdy nastane poplatníkovi povinnost evidovat tržbu dle zákona o evidenci tržeb, může uplatnit slevu ve výši 5 tis. Kč. Nejvýše lze uplatnit částku z rozdílu mezi 15 % dílčího základu daně dle § 7 a základní slevy na poplatníka.

Daňové zvýhodnění na vyživované dítě bylo stanoveno takto:

- na jedno dítě 15 204 Kč,
- na druhé dítě 19 404 Kč,
- na třetí a každé další 24 204 Kč.

4. Daň silniční

Zpracováno dle zákona č. 16/1993 Sb., o dani silniční v aktuálním znění (znění k 1. 6. 2017).

4.1. Předmět daně

Předmětem daně je dopravní prostředek, který používá podnikatel k výdělečné činnosti. Nejedná se pouze o osobní automobily, ale také o nákladní vozy nad 3,5 tuny a přípojná vozidla nad 3,5 tuny.

Silniční daň se neplatí z vozidel, které jsou od tohoto poplatku osvobozeny (§ 3), jsou to vozidla na některý alternativní pohon, například hybridní pohon, CNG, LPG či na elektřinu.

4.2. Poplatník daně

Poplatníkem daně je provozovatel vozidla zapsaný v technickém průkazu. Poplatníkem daně je také zaměstnavatel, pokud vyplácí náhrady za pracovní cesty svému zaměstnanci, pokud daňová povinnost nevznikla již provozovateli. Pokud je u jednoho vozidla více poplatníků platí daň společně a nerozdílně.

4.3. Základ daně

Základem daně je:

- zdvihový objem motoru v cm^3 u osobních automobilů, s výjimkou automobilů na elektrický pohon,
- součet největších povolených hmotností na nápravy v tunách a počet náprav u návěsů,
- největší povolená hmotnost v tunách a počet náprav u ostatních vozidel.

4.4. Sazba daně

Sazby daně se odvíjejí od základu daně. Odst. 1 definuje roční sazbu ze základu daně podle zdvihového objemu motoru. V roce 2018 se sazby daně pohybují v tomto rozmezí, při objemu do 800 cm^3 platí 1 200 Kč, a při objemu do $3 000 \text{ cm}^3$ se platí 4 200 Kč.

Odstavec 2 určuje roční sazbu daně ze základu podle počtu náprav a podle hmotnosti na nápravu, zde jsou částky velmi rozmanité. Například pro 1 nápravu

a hmotnost na nápravu do 1 tuny se platí 1 800 Kč. U stejného počtu náprav, ale s hmotnostmi na nápravu nad 8 tun je částka 9 600 Kč. U dvou náprav se částky pohybují od 1 800 Kč (do 1 t) do 46 200 Kč (nad 27 t). U tří náprav se částky pohybují mezi 1 800 Kč (do 1 t) a 50 400 Kč (nad 36 t). U čtyř a více náprav jsou částky mezi 8 400 Kč (do 18 t) a 44 100 Kč u hmotnosti nad 36 t na nápravu.

Roční sazba se počítá pro každé vozidlo podle údajů v technických dokladech.

Podnikatel může také použít denní sazbu silniční daně, která činí 25 Kč za každý den použití osobního automobilu nebo jeho přípojného zařízení, je-li tato skutečnost pro poplatníka výhodnější.

Snižování sazby daně:

Pro činnosti výrobní povahy v rostlinné výrobě se sazba daně snižuje o 25 %. Toto snížení platí pro osoby provozující zemědělskou výrobu.

U vozidel se snižuje sazba daně podle data první registrace vozu o:

- 48 % po dobu následujících 36 kalendářních měsíců od data jejich první registrace,
- 40 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců,
- 25 % po dobu následujících dalších 36 kalendářních měsíců.

4.5. Další informace

U vozidel vzniká daňová povinnost kalendářním měsícem, ve kterém byly splněny podmínky zakládající tuto povinnost.

Daňová povinnost zaniká v kalendářním měsíci, v němž pominuly skutečnosti zakládající tuto povinnost.

Silniční daň se platí v zálohách, které jsou splatné:

- 15. dubna (za měsíc leden, únor a březen),
- 15. července (za duben, květen a červen),
- 15. října (za červenec, srpen a září),
- 15. prosince (za říjen a listopad).

Za prosinec se silniční daň platí následující rok do 31. ledna.

Zálohy na daň se vypočtou jako 1/12 příslušné roční sazby daně za každý kalendářní měsíc, ve kterém u vozidla trvala daňová povinnost.

Poplatník, který je provozovatelem vozidla se sníženou sazbou platí pouze jednu zálohu a to do 15. prosince zdaňovacího období.

Daňové přiznání za zdaňovací období je poplatník povinen podat do 31. ledna na příslušný finanční úřad. Poplatník, který má datovou schránku je povinen podat přiznání elektronicky. Daňové přiznání podávají i ti, kteří spadají do výjimek ze silniční daně. Do přiznání se vyplňují i vozidla osvobozená od daně.

V případě, že došlo k přestavbě vozidla, a došlo ke změně základu daně, daňová povinnost se změní až v následujícím zdaňovacím období.

Zdaňovacím obdobím je kalendářní rok.

4.6. Analýza legislativních změn

Rok 2001

Předmětem daně jsou vozidla, kterým je přidělena státní poznávací značka (SPZ) v ČR nebo jsou evidována v zahraničí a jsou používána v přímé souvislosti s podnikáním, nebo k činnostem, ze kterých plynou příjmy podléhající dani z příjmů.

Definice poplatníka daně z pohledu poplatníka fyzické osoby nebyla po dobu platnosti zákona změněna.

Základ daně je pro všechny roky, kdy zákon platí, stejný.

Hodnota sazeb pro jednotlivé základy daně se v jednotlivých letech nezměnila. Také hodnota denní sazby daně nebyla v průběhu let změněna.

Úpravy v oblasti zdaňovacího období, daňového přiznání apod. nebyly ve sledovaných letech provedeny.

Ke změnám docházelo u možnosti snížení daně.

Ve znění k 1. 1. 2001 podle předpisů Evropské hospodářské komise, která na základě dokladu vydaného výrobcem, umožňovala snížit sazbu daně při splnění limitu Euro 2 nebo Euro 3. Jednalo se o vozidla kategorie M1 s hmotností do 2,5 tuny pro přepravu maximálně 6 osob včetně řidiče. Pro Euro 2 se snižovala sazba daně o 25 % a pro Euro 3 o 50 % (následující rok o 25 %).

Rok 2002

V roce 2002 nedošlo k úpravě předmětu daně.

V tomto roce došlo k úpravě snížení daně dle limitů Euro 3, snížení o 50 % se mohlo uplatnit do 31. 12. 2003.

Zavedeno zvýšení sazby daně o 15 % v případě vozidel registrovaných před koncem roku 1989.

Rok 2003

Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná v ČR nebo v zahraničí, která jsou používána k podnikání nebo k činnosti podléhající dani z příjmů podle zvláštních předpisů.

Bez ohledu na určení k podnikání jsou předmětem daně vozidla s celkovou hmotností nad 12 tun, registrovaná v ČR, určená výlučně k přepravě nákladů.

U vozidel splňujících limit Euro 2 došlo k navýšení procenta, které snižuje daň na 60 %, u Euro 3 bylo toto procento navýšeno na 66 %.

Rok 2006

U vozidel dle limitů Euro 2 a Euro 3 došlo k úpravě procent, které snižují daň. Procenta byla snížena na 40 %, resp. 48 %.

Rok 2008

Předmětem daně jsou vozidla s největší povolenou hmotností nad 3,5 tuny určená výlučně k přepravě nákladů a registrovaná v ČR bez ohledu na to, zda jsou používána k podnikání.

Došlo ke snížení hmotnosti vozidla z 12 tun na 3,5 tuny.

Ke dni 4. 7. 2008 vyšla v platnost novela zákona, která změnila snižování sazby daně. Došlo ke zrušení snižování sazby daně dle limitů Euro 2 a Euro 3. Nově byl zavedený systém snižování sazby daně dle data první registrace. Procenta odpovídají současné platnosti zákona.

Zvýšení daně u vozidel registrovaných v ČR nebo v zahraničí před koncem roku 1989, bylo upraveno na 25 %.

Rok 2014

Předmětem daně jsou silniční motorová vozidla a jejich přípojná vozidla registrovaná v ČR, provozovaná v ČR a používaná poplatníkem DPPO, nebo DPFO k podnikání (jiné činnosti, ze kterých plynou příjmy podléhající dani z příjmu).

Nově je vymezeno, které společnosti jsou pro účely daně silniční veřejně prospěšným poplatníkem daně z příjmů právnických osob, příkladem Česká televize, Český rozhlas apod.

Vozidla určená k přepravě nákladů s hmotností nad 3,5 tuny jsou přesunuty z odstavce 1 do odstavce 3.

5. Příklady daně z příjmů

V této kapitole je porovnáván vývoj daně z příjmu fyzických osob a jejího vlivu na podnikatele.

Příklady jsou zpracovány pro konkrétního živnostenského podnikatele pana Milana, který začal podnikat v roce 1992, věnuje se oboru zámečnictví, kovovýroba a k podnikání využívá automobil. Jedná se o řemeslnou živnost ohlašovací.

Pro potřeby daně z příjmů je práce zaměřena pouze na příjmy z podnikání a z jiné samostatné činnosti dle § 7. Příjmy jsou stanoveny jako průměr skutečných příjmů z let 1995 až 2015. Po zaokrouhlení na tisíce nahoru jsou příjmy stanoveny na 550 tis. Kč.

Výdaje jsou stanoveny jako průměr skutečných výdajů v letech 1995 až 2007, kdy uplatňoval výdaje v prokazatelné výši, po zaokrouhlení na tisíce nahoru jsou výdaje 380 tis. Kč.

Jako základ daně je tedy považována částka 170 tis. Kč.

Dle právních předpisů pro jednotlivé roky bude v této části práce znázorněno, jak se měnila daň z příjmů fyzických osob, konkrétně jak se měnil výpočet daně z příjmů, výše sazby daně, a výše slev či jiných daňových úlev ve vybraných letech v rozmezí 1995 až 2018.

Rok 1995

V roce 1995 mohl poplatník snížit základ daně o nezdanitelné části na poplatníka a na 1 vyživované dítě (narozené 05/1995). Nezdanitelná část základu daně na manželku nebyla právně vymezena. Po úpravách byl základ daně ve výši 140 400 Kč.

Pro tento základ daně se pro výpočet vychází ze základu daně od 120 tis. Kč do 180 tis. Kč, daň se stanoví jako součet částky 21 000 Kč a částky stanovené jako 25 % ze základu přesahujícího 120 tis. Kč. Pro přehled jsou informace zpracovány v tabulce č. 11.

Výpočet daně:

$$21\,000 + (140\,400 - 120\,000) * 0,25 = 26\,100 \text{ Kč.}$$

Tabulka č. 11: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 1995

Položka	rok 1995
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Nezdanitelné části základu daně celkem	32 400,00 Kč
• poplatník	21 600,00 Kč
• manželka	0,00 Kč
• 1 vyživované dítě	8 000,00 Kč
Upravený základ daně (zaokrouhlený)	140 400,00 Kč
Daň	26 100,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 1996

V roce 1996 mohl podnikatel upravit základ daně o nezdanitelnou část poplatník, která byla navýšena oproti předcházejícímu roku na 26 400 Kč a 1 vyživované dítě, ve výši 13 200 Kč, částka byla navýšena a poplatník ji uplatnil v plné výši, nově mohl uplatnit manželku, částka byla nastavena na 12 000 Kč. Celkem snížil základ daně o 51 600 Kč.

Zvýšením odpočtů a zavedením nezdanitelné části na manželku se podnikatel dostal na nižší základ daně. Daň z upraveného základu daně ve výši 118 400 Kč se vypočte jako součet částky 9 tis. Kč a částky stanovené jako 20 % ze základu daně přesahujícího 84 000 Kč.

Výpočet daně:

$$9\,000 + (118\,400 - 84\,000) * 0,20 = 15\,880\text{ Kč}$$

Tabulka č. 12: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 1996

Položka	rok 1996
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Nezdanitelné části základu daně	51 600,00 Kč
• poplatník	26 400,00 Kč
• manželka	12 000,00 Kč
• 1 vyživované dítě	13 200,00 Kč
Upravený základ daně (zaokrouhlený)	118 400,00 Kč
Daň	15 880,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 1999

V roce 1999 snížil podnikatel základ daně o nezdanitelné části poplatník (ve výši 34 920 Kč), manželka (ve výši 28 800 Kč) a 2 vyživované děti (ve výši 19 884 Kč), celková výše snížení základu daně činila 83 604 Kč. Na jedno dítě uplatňuje celý rok, na druhé dítě pouze 4 měsíce (narozeno 09/1999).

Upravený základ daně je ve výši 86 400 Kč. Pro tento základ daně (do částky 102 000 Kč) se daň stanoví pouze jako součin základu a sazby 15 %.

Výpočet daně:

$$86\,400 * 0,15 = 12\,960 \text{ Kč.}$$

Tabulka č. 13: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 1999

Položka	rok 1999
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Nezdanitelné části základu daně	83 604,00 Kč
• poplatník	34 920,00 Kč
• manželka	28 800,00 Kč
• 2 vyživované děti	19 884,00 Kč
Upravený základ daně (zaokrouhlený)	86 400,00 Kč
Daň	12 960,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2001

V roce 2001 došlo k navýšení nezdanitelných částí základu daně, v tomto případě uplatnil podnikatel snížení o částku poplatník (ve výši 38 040 Kč), manželka (ve výši 21 720 Kč) a 2 vyživované děti (ve výši 2 * 23 520 = 47 040 Kč). Celkem si mohl poplatník snížit základ daně o 106 800 Kč. Upravený základ daně podléhá sazbě 15 %.

Výpočet daně:

$$63\,200 * 0,15 = 9\,480 \text{ Kč.}$$

Tabulka č. 14: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2001

Položka	rok 2001
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Nezdanitelné části základu daně	106 800,00 Kč
• poplatník	38 040,00 Kč
• manželka	21 720,00 Kč
• 2 vyživované děti	47 040,00 Kč
Upravený základ daně (zaokrouhlený)	63 200,00 Kč
Daň	9 480,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2004

Jako další rok pro srovnání byl vybrán rok 2004. V tomto roce podnikatel již nesplňoval podmínky pro snížení základu daně o manželku (manželka měla příjmy vyšší než 38 040 Kč). Došlo ale ke zvýšení částek u poplatníka (na částku 38 040 Kč) a u vyživovaných dětí (na částku $2 * 25 560 = 51 120$ Kč). V tomto roce si tedy podnikatel snížil základ daně o 89 160 Kč.

Upravený základ daně činil 80 900 Kč (do částky 109 200 Kč), zdanil se sazbou 15 %.

Výpočet daně:

$$80\,900 * 0,15 = 12\,135 \text{ Kč}$$

Tabulka č. 15: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2004

Položka	rok 2004
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Nezdanitelné části základu daně	89 160,00 Kč
• poplatník	38 040,00 Kč
• manželka	0,00 Kč
• 2 vyživované děti	51 120,00 Kč
Upravený základ daně (zaokrouhlený)	80 900,00 Kč
Daň	12 135,00 Kč

Zdroj: vlastní zpravování dle příslušných právních předpisů

Rok 2005

V roce 2005 došlo k výraznější změně. Podnikatel již nesplňoval podmínky pro snížení základu daně o nezdanitelnou část na manželku. Dále došlo k zániku odpočtu na děti ze základu daně. Nově se jednalo o daňové zvýhodnění na vyživované dítě, o které se snižovala vypočtení daň. Hodnota daňového zvýhodnění byla 6 000 Kč na jedno dítě za rok, tzn. poplatník snížil daň o 12 000 Kč.

Základ daně snížený o nezdanitelné části (pouze poplatník) činil 132 000 Kč. Pro rok 2005 byla hranice pro tento základ daně stanovena na 109 200 Kč.

Výpočet daně:

$$6\,380 + 0,2 * (132\,000 - 109\,200) = 20\,940\text{ Kč}$$

Po odečtení daňového zvýhodnění:

$$20\,940 - 12\,000 = 8\,940\text{ Kč.}$$

Tabulka č. 16: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2005

Položka	rok 2005
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Nezdanitelné části základu daně	38 040,00 Kč
• poplatník	38 040,00 Kč
Upravený základ daně (zaokrouhlený)	132 000,00 Kč
Daň	20 940,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	12 000,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	8 940,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2006

V roce 2006 došlo k další změně v úpravě základu daně a ve vzniku slevy na poplatníka a na manželku. Sleva na poplatníka byla stanovena ve výši 7 200 Kč, sleva na manželku měla hodnotu 4 200 Kč, ale poplatník neměl nárok na tuto slevu. Daňové zvýhodnění na 2 děti zůstalo nezměněno ve výši 6 000 Kč na jedno dítě.

Výpočet daně:

$$14\,544 + 0,19 * (170\,000 - 121\,200) = 23\,816 \text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev a daňového zvýhodnění činila:

$$23\,816 - 7\,200 - 12\,000 = 4\,616 \text{ Kč.}$$

Tabulka č. 17: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2006

Položka	rok 2006
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Daň	23 816,00 Kč
• sleva na poplatníka	7 200,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	12 000,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	4 616,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2009

Daň stanovená 15% sazbou měla hodnotu 25 500 Kč a po odečtení slev ve výši 24 840 Kč se daň snížila na 660 Kč. Ve výši 660 Kč by mohl uplatnit podnikatel daňové zvýhodnění jako slevu následně částku 20 700 Kč uplatnit jako daňový bonus.

Výpočet daně:

$$170\,000 * 0,15 = 25\,500\text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev:

$$25\,500 - 24\,840 = 660\text{ Kč}$$

Daň po uplatnění daňového zvýhodnění:

$$660 - 21\,360 = - 20\,700\text{ Kč}$$

Tabulka č. 18: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2009

Položka	rok 2009
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Daň	25 500,00 Kč
• sleva na poplatníka	24 840,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	21 360,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	- 20 700,00 Kč

Zdroj: vlastní zpravování dle příslušných právních předpisů

Rok 2012

Jako další rok pro porovnání je vybrán rok 2012. Tento rok se navýšilo daňové zvýhodnění na vyživované děti na 13 404 Kč na jedno dítě za rok. Podnikateli se toto daňové zvýhodnění celé přeneslo do daňového bonusu. Tento rok se tak podnikateli vrátilo nejvíce peněz.

Výpočet daně:

$$170\,000 * 0,15 = 25\,500 \text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev:

$$25\,500 - 24\,840 = 660 \text{ Kč}$$

Daň po uplatnění daňového zvýhodnění:

$$660 - 26\,808 = -26\,148 \text{ Kč}$$

Tabulka č. 19: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2012

Položka	rok 2012
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Daň	25 500,00 Kč
• sleva na poplatníka	24 840,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	26 808,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	-26 148,00 Kč

Zdroj: vlastní zpravování dle příslušných právních předpisů

Rok 2014

Od roku 2013 poplatník neuplatňoval daňové zvýhodnění na vyživované děti. Postup výpočtu včetně slevy na poplatníka se již nezměnil, proto je toto daňové zatížení pro podnikatele do roku 2018 stejné.

Výpočet daně:

$$170\,000 * 0,15 = 25\,500 \text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev:

$$25\,500 - 24\,840 = 660 \text{ Kč}$$

Tabulka č. 20: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2013

Položka	rok 2013
Základ daně § 7	170 000,00 Kč
Daň	25 500,00 Kč
• sleva na poplatníka	24 840,00 Kč
Daň po uplatnění slev	660,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Porovnání vlivu skutečných výdajů a výdajových paušálů

Rok 2006

Pro porovnání výpočtu daně dle předchozího postupu a výpočtu pomocí paušálních výdajů, slouží tabulka č. 21. Pro rok 2006 byl pro řemeslné živnosti stanoven výdajový paušál ve výši 60 % z příjmů.

V případě, že by podnikatel stanovil základ daně paušálem, postupoval by takto:

$$[550\,000 - (550\,000 * 0,6)] = 220\,000\text{ Kč}$$

Výpočet daně:

$$220\,000 * 0,15 = 33\,000\text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev a po odečtení daňového zvýhodnění:

$$25\,500 - 24\,840 = 660\text{ Kč}$$

$$660 - 26\,808 = -26\,148\text{ Kč}$$

Podnikatel by na dani zaplatil o 9 184 Kč více než při skutečných výdajích. V tomto případě, je pro podnikatele výhodnější uplatnit výdaje v prokazatelné výši.

Tabulka č. 21: Daň při uplatňování skutečných a paušálních výdajů v roce 2006

Položka	rok 2006	
	skutečné výdaje	paušální výdaje
Základ daně § 7	170 000,00 Kč	220 000,00 Kč
Daň	23 816,00 Kč	33 000,00 Kč
• sleva na poplatníka	7 200,00 Kč	7 200,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	12 000,00 Kč	12 000,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	4 616,00 Kč	13 800,00 Kč

Zdroj: vlastní zpravování dle příslušných právních předpisů

Rok 2009

Při uplatňování výdajů paušálem je základ daně 110 000 Kč. Základ daně byl stanoven takto:

$$[550\,000 - (550\,000 * 0,8)] = 110\,000\text{ Kč}$$

Výpočet daně:

$$220\,000 * 0,15 = 16\,500\text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev a po odečtení daňového zvýhodnění:

$$25\,500 - 24\,840 = 0\text{ Kč}$$

$$0 - 21\,368 = -21\,360\text{ Kč}$$

Daň ve výši 15 % ze základu daně je 16 500 Kč.

Pokud by podnikatel uplatnil slevu na poplatníka, tak by daň činila 0 Kč. Po uplatnění daňového zvýhodnění by mu vznikl daňový bonus ve výši 21 360 Kč. V tomto roce se vyplatilo uplatnit výdaje paušálně.

Tabulka č. 22: Daň při uplatňování skutečných a paušálních výdajů v roce 2009

Položka	rok 2009	
	skutečné výdaje	paušální výdaje
Základ daně § 7	170 000,00 Kč	110 000,00 Kč
Daň	25 500,00 Kč	16 500,00 Kč
• sleva na poplatníka	24 840,00 Kč	24 840,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	21 360,00 Kč	21 360,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	- 20 700,00 Kč	-21 360,00 Kč

Zdroj: vlastní zpravování dle příslušných právních předpisů

Rok 2012

V roce 2012 je mezi výpočty jen malý rozdíl. Výše slev a daňového zvýhodnění je v tomto případě dostatečně vysoká, podnikatel v obou případech získá téměř celé, respektive úplně celé daňové zvýhodnění ve formě daňového bonusu zpět. V případě výdajového paušálu je to o 660 Kč více. Tento rozdíl vznikl vyšší daní u skutečných výdajů, kdy sleva na poplatníka nestačila pokrýt celou výši daně, jako tomu bylo u výdajů uplatněných paušálně.

Výpočet daně:

$$110\,000 * 0,15 = 16\,500 \text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev a po odečtení daňového zvýhodnění:

$$16\,500 - 24\,840 = 0 \text{ Kč}$$

$$0 - 26\,808 = -26\,808 \text{ Kč}$$

Tabulka č. 23: Daň při uplatňování skutečných a paušálních výdajů v roce 2012

Položka	rok 2012	
	skutečné výdaje	paušální výdaje
Základ daně § 7	170 000,00 Kč	110 000,00 Kč
Daň	25 500,00 Kč	16 500,00 Kč
• sleva na poplatníka	24 840,00 Kč	24 840,00 Kč
• daňové zvýhodnění na 2 děti	26 808,00 Kč	26 808,00 Kč
Daň po uplatnění daň zvýhodnění	-26 148,00 Kč	-26 808,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2013

Jako poslední porovnáme výpočet pro rok 2013. Jak již bylo uvedeno u příkladu k roku 2013 výše, tento rok nebylo možné čerpat daňové zvýhodnění na vyživované děti. Pro výdajové paušály se daň vypočítala následovně.

Výpočet daně:

$$110\,000 * 0,15 = 16\,500 \text{ Kč}$$

Daň po uplatnění slev a po odečtení daňového zvýhodnění:

$$16\,500 - 24\,840 = 0 \text{ Kč}$$

Tento rok pro výdajové paušály nevznikla povinnost odvést daň ani nárok na daňový bonus. V tomto roce bylo výhodnější použít paušální výdaje a platí to i pro roky následující.

Tabulka č. 24: Daň při uplatňování skutečných a paušálních výdajů v roce 2013

Položka	rok 2013	
	skutečné výdaje	paušální výdaje
Základ daně § 7	170 000,00 Kč	110 000,00 Kč
Daň	25 500,00 Kč	16 500,00 Kč
• sleva na poplatníka	24 840,00 Kč	24 840,00 Kč
Daň po uplatnění slev	660,00 Kč	0,00 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

6. Příklady daně silniční

Podnikatel p. Milan používá k podnikání automobil, proto musí odvádět silniční daň.

Od vydání zákona o dani silniční nedocházelo téměř k žádným změnám. Jediný větší zásah do zákona byla změna ve snižování daně. Do roku 2008 šla snížit daň dle předpisů Evropské hospodářské komise. Toto snížení se p. Milana netýkalo. Dle základu daně, který se mu v průběhu let měnil docházelo ke změně daně.

V roce 2008 došlo ke změně a nově si mohl každý podnikatel snížit daň, pokud koupil nové vozidlo. Tuto možnost využil p. Milan v roce 2016, kdy si koupil nový osobní automobil.

Rok 2008

Podnikatel měl k dispozici nákladní automobil značky Avia, jednalo se o jednonápravový automobil s objemem motoru 1 289 ccm.

Tabulka č. 25: Stanovení silniční daně pro rok 2008

Druh vozidla	Avia (1 289 ccm)
Sazba daně	2 400 Kč
Nárok na snížení	Ne
Výše daně	2 400 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2012

Ke změně vozidla došlo v roce 2012, kdy si podnikatel koupil nákladní automobil značky Iveco, které mělo 2 nápravy a nosnost na jednu nápravu byla 7,49 tuny. Sazba daně na tento automobil byla zatím nejvyšší, a to ve výši 7 200 Kč ročně.

Tabulka č. 26: Stanovení silniční daně pro rok 2012

Druh vozidla	Iveco (2 nápravy, 7,49 t)
Sazba daně	7 200 Kč
Nárok na snížení	Ne
Výše daně	7 200 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2016

V roce 2016 si koupil nový osobní automobil značky Mitsubishi s objemem motoru 1 500 ccm, který byl prvně registrován 08/2015. Podnikatel využil slevy ve výši 48 % na první registraci a do roku 2018 platil částku 1 560 Kč.

Tabulka č. 27: Stanovení silniční daně pro rok 2016

Druh vozidla	Mitsubishi (1 500 ccm)
Sazba daně	3 000 Kč
Nárok na snížení	Ano – 48 %
Výše daně	1 560 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Rok 2019

V roce 2019 uplynulo 36 měsíců od první registrace a sleva se změnila (snížila) na 40 %, sazba byla navýšena na 1 660 Kč. Tuto sazbu by měl uplatňovat po dobu dalších 36 měsíců, a to do roku 2021.

Tabulka č. 28: Stanovení silniční daně pro rok 2019

Druh vozidla	Mitsubishi (1 500 ccm)
Sazba daně	3 000 Kč
Nárok na snížení	Ano – 40 %
Výše daně	1 660 Kč

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

7. Zhodnocení

Na základě provedené analýzy legislativních změn v právních předpisech a ukázky na konkrétních příkladech je možné konstatovat, že většina změn byla ve prospěch poplatníka. Ať už se jednalo o navýšení výdajových paušálů, které v určitých případech snížily daň z příjmů (po slevách) na minimum, nebo zjednodušení výpočtu daně z příjmů, stanovením jedné sazby daně.

Jednotná sazba daně ale není výhodná ve všech případech. Dle příkladů, které jsou uvedené v kapitole 5, při přepočtu částek, které se nepočítaly přes 15% sazbu daně je zřejmé, že v některých případech by poplatník zaplatil více. Dle zjištění byla výhodnější sazba 15 % ze základu daně do přibližně 140 tis. Kč, od této částky byl pro poplatníky výhodnější odstupňovaný výpočet. Pro porovnání je zde uvedena tabulka, a následně graf, na kterém je porovnání přehledně zobrazeno na čtyřech konkrétních rocích, kdy měl podnikatel vyšší základ daně a nedal ho základní sazbou 15 %.

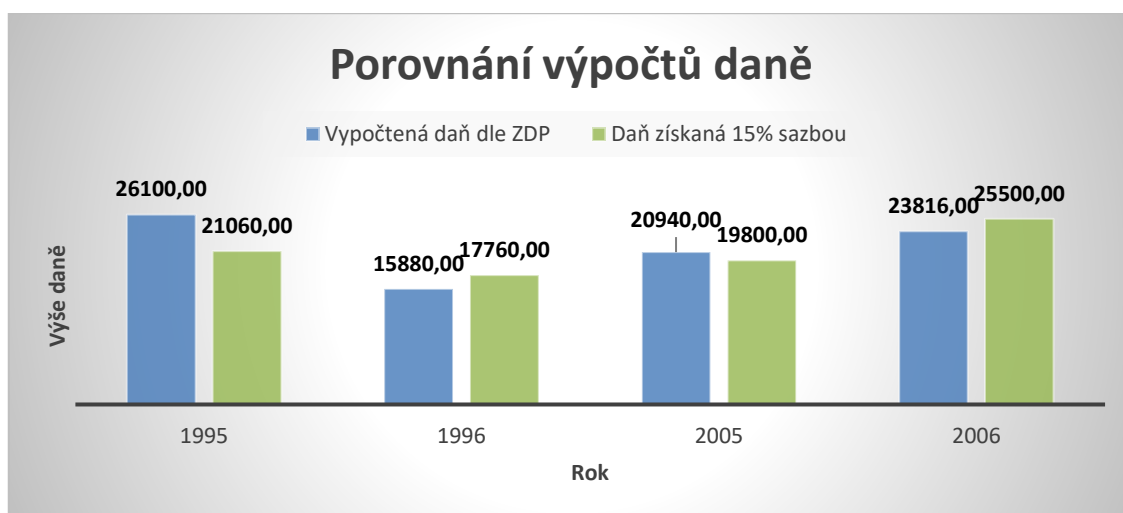
Tabulka č. 29: Porovnání daně vypočtené dle ZDP a sazbou 15 %

Rok	Základ daně	Vypočtená daň dle ZDP	Daň získaná 15% sazbou
1995	140 400,00	26 100,00	21 060,00
1996	118 400,00	15 880,00	17 760,00
2005	132 000,00	20 940,00*	19 800,00*
2006	170 000,00	23 816,00*	25 500,00*

Pozn.: * daň před slevami a daňovým zvýhodněním

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Graf č. 3: Porovnání daně vypočtené dle ZDP a sazbou 15 %

Zdroj: vlastní zpracování dle příslušných právních předpisů

Další změny, ze kterých měl poplatník prospěch bylo navyšování nezdánitelných částí základu daně a následně slev na dani. Postupným růstem těchto částek se poplatníkovi snižovala daňová povinnost.

Další problematikou, která ovlivňuje poplatníky je stanovení daně pomocí výdajů stanovených paušální částkou. Tato možnost umožnila poplatníkům s nižšími výdaji platit nižší daň, ale také došlo ke snížení administrativy. Poplatník v tomto případě nemusí evidovat došlé faktury, postačí faktury (podkladní doklady) vystavené a doklady o platbách v hotovosti.

U výdajových paušálů byly sice stanoveny limity pro uplatňování maximální výše výdajů, ale dle příkladů, malé živnostníky, jako je p. Milan, tyto limity zásadně neovlivňují. Dle novely, která vyjde v účinnost 1. 7. 2019, se hodnota limitů opět zdvojnásobí, jako tomu bylo v roce 2015.

Z analýzy vývoje daně silniční vychází, že v této legislativě se toho mnoho nezměnilo, hodnota sazeb daně se od sledovaného roku 2001 nezměnila. Dále se nezměnila ani denní sazba daně.

Jedinou větší změnou v zákoně bylo upravení snížení sazby daně, která byla přepracována, takže ji může využít více poplatníků. I zde došlo ke změně ve prospěch poplatníků, i když za podmínky, že vozidlo, které k podnikání kupují, musí být nové.

Další problematikou, která se týká daně z příjmů, a mnoho živnostenských podnikatelů se jí obává, je zavedení elektronické evidence tržeb. Živnostníků by se měla týkat fáze zavedení 3 a 4. Zatím není jisté kdy nebo zda vůbec se bude podnikatelů týkat, ale přineslo by to nárůst administrativy a pro některé živnostníky i nárůst výdajů (na pořízení pokladny, přístup k internetu apod.).

Závěr

Cílem této práce bylo zhodnotit změny ve výpočtu daní u živnostenského podnikání, konkrétně daně z příjmů fyzických osob a daně silniční v České republice ve vybraných letech. Problematika vývoje a legislativních změn byla zpracována u jednotlivých daní a následně doložena výpočty, které zobrazují, jaký vliv měly tyto změny na konkrétního podnikatele. Pro ilustraci příklady porovnávají vliv změn na pevně stanoveném základu daně, který se v jednotlivých letech neměnil.

V příkladové části bylo také porovnáno využití výdajových paušálů a výdajů v prokazatelné výši, tj. kdy se poplatníkovi vyplatila jedna nebo druhá varianta při změně výdajových paušálů.

Vypracování změn v legislativě předcházelo zpracování teoretických východisek daně z příjmů a daně silniční. Charakteristika obou daní byla směřována k aktuálnímu znění zákonů o dani z příjmů a zákona o dani silniční. U jednotlivých daní je uvedena definice poplatníka, předmětu daně, základu daně, sazeb a možnosti snížení základu daně, případně daně samotné, tj. využití nezdanitelných částí základu daně a slev na dani.

Pak již následovala analýza změn, ta mapuje změny v základních předpisech, které se týkají právě živnostenského podnikatele. Analýza změn daně z příjmů je zaměřena především na změny v nezdanitelných částech základu daně, resp. slev na dani a ve vývoji výdajových paušálů. U daně silniční mnoho změn neproběhlo, mírně se měnil předmět daně, ten se upravoval v roce 2003, 2008 a 2013. K další změně došlo u snižování sazby daně, která byla v roce 2008 kompletně přepracovaná a zpřístupněná více poplatníkům.

Poslední kapitola této práce obsahuje shrnutí této problematiky, zhodnocení vlivu změn na podnikatele.

Pokud se vrátím k citátu Benjamina Franklina v úvodu této práce, placení daní je sice jistota, ale co se živnostníků týče, není to „až tak hrozné“. Daň z příjmů lze při uplatnění výdajových paušálů a slev na dani snížit na takovou úroveň, že se daň neplatí vůbec nebo jen malá částka. U daně silniční lze možnost snížení sazby daně brát jako motivaci ke koupi nového vozidla, tím podnikatel na dani zaplatí během prvních tří let jen něco přes polovinu celkové sazby daně, navíc emise z nových aut by neměla mít takový vliv na životní prostředí. Případně lze využít alternativní pohon vozidla a daň neplatit vůbec.

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Přehled všech příjmů veřejných rozpočtů	str. 13
Tabulka č. 2: Postup při výpočtu daně z příjmů fyzických osob	str. 21
Tabulka č. 3: Slevy na dani z příjmů fyzických osob pro rok 2018	str. 25
Tabulka č. 4: Placení záloh na daň z příjmů fyzických osob	str. 26
Tabulka č. 5: Sazba daně z příjmů v roce 1995	str. 28
Tabulka č. 6: Sazba daně z příjmů v roce 1996	str. 29
Tabulka č. 7: Sazba daně z příjmů v roce 1998	str. 29
Tabulka č. 8: Sazba daně z příjmů v roce 1999	str. 30
Tabulka č. 9: Sazba daně z příjmů v roce 2001	str. 30
Tabulka č. 10: Sazba daně z příjmů v roce 2006	str. 31
Tabulka č. 11: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 1995	str. 40
Tabulka č. 12: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 1996	str. 41
Tabulka č. 13: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 1999	str. 42
Tabulka č. 14: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2001	str. 43
Tabulka č. 15: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2004	str. 44
Tabulka č. 16: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2005	str. 45
Tabulka č. 17: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2006	str. 46
Tabulka č. 18: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2009	str. 47
Tabulka č. 19: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2012	str. 48
Tabulka č. 20: Výpočet DPFO podnikatele pro rok 2013	str. 49
Tabulka č. 21: Daň při uplat. skutečných a paušálních výdajů v roce 2006	str. 50
Tabulka č. 22: Daň při uplat. skutečných a paušálních výdajů v roce 2009	str. 51
Tabulka č. 23: Daň při uplat. skutečných a paušálních výdajů v roce 2012	str. 52
Tabulka č. 28: Daň při uplat. skutečných a paušálních výdajů v roce 2013	str. 53
Tabulka č. 25: Stanovení silniční daně pro rok 2008	str. 54

Tabulka č. 26: Stanovení silniční daně pro rok 2012	str. 54
Tabulka č. 27: Stanovení silniční daně pro rok 2016	str. 55
Tabulka č. 28: Stanovení silniční daně pro rok 2019	str. 55
Tabulka č. 29: Porovnání daně vypočtené dle ZDP a sazbou 15 %	str. 56

Seznam grafů

Graf č. 1: Vývoj daňové kvóty dle rozpoč. skladby v ČR (v % nominálního HDP)	str. 14
Graf č. 2: Vývoj celk. a vybr. daňových příjmů v letech 2015-2017 v mld. Kč	str. 17
Graf č. 3: Porovnání daně vypočtené dle ZDP a sazbou 15 %	str. 56

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Daňová soustava ČR v roce 2018	str. 19
--	---------

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
DPFO	daň z příjmů fyzických osob
DPH	daň z přidané hodnoty
DPPO	daň z příjmů právnických osob
HDP	hrubý domácí produkt
OSVČ	osoba samostatně výdělečně činná
SPZ	státní poznávací značka
VZP	Všeobecná zdravotní pojišťovna
ZDP	zákon o daních z příjmů

Seznam použitých zdrojů

Knižní a monografické publikace

GALOČÍK, Svatopluk a Oto PAIKERT. DPH 2017: výklad s příklady. Třinácté vydání. Praha: Grada, 2017. Účetnictví a daně (Grada). ISBN 978-80-271-0428-4.

KUBÁTOVÁ, Květa. Daňová teorie a politika. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2004. ISBN 80-86395-84-7.4.2.

MACHÁČEK, Ivan. Fyzické osoby a daň z příjmů 2012: publikace je zpracována podle právního stavu k 1.1.2012. Praha: ASPI, 2012. Otázky a odpovědi z praxe (ASPI). ISBN 978-80-7357-711-7.

PEKOVÁ, Jitka. Veřejné finance: úvod do problematiky. 3., přeprac. vyd. Praha: ASPI, 2005. ISBN 80-7357-049-1.

RYLOVÁ, Zuzana, Zlataše TUNKROVÁ, Ivo ŠULC, Zdeněk KRŮČEK a Anna BEUTELHAUSEROVÁ. Daňové zákony 2015: s komentářem změn: znění odpovídá stavu k 1.1.2015. Brno: BizBooks, 2015. ISBN 978-80-265-0312-5.

RYSKA, Radovan. Právo pro střední školy. 6., aktualiz. vyd. Praha: Fortuna, 2010. ISBN 8073730103.

STEJSKAL, Jan. Daňová teorie a politika: pro kombinovanou formu studia. Pardubice: Univerzita Pardubice, 2008-. ISBN 978-80-7395-097-2.

ŠTOHL, Pavel. Daně 2016: výklad a praktické příklady. 5. vydání. Znojmo: Soukromá vysoká škola ekonomická, 2016. ISBN 978-80-87314-79-1.

ŠVARCOVÁ, Jena. Ekonomie: stručný přehled: teorie a praxe aktuálně a v souvislostech. Zlín: CEED, 2011. ISBN 978-80-87301-01-2.

TOMÁŠKOVÁ, Eva a Ivana PAŘÍZKOVÁ. Veřejné finance-ekonomické souvislosti. Brno: Masarykova univerzita, 2015. ISBN 978-80-210-7749-2.

Právní předpisy

Živnostenský zákon. In: *Sbírka zákonů ČR*. 1991, ročník 1991, 87/1991, 455/1991 Sb. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1991-455>

Zákon č. 586/1992 Sb.: Zákon České národní rady o daních z příjmů. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1992, 586/1992 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2012-586>

Zákon č. 75/1994 Sb.: Zákon České národní rady o daních z příjmů (úplné znění, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění). In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1994, 75/1994. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1994-75>

Zákon č. 28/1996 Sb.: Zákon České národní rady o daních z příjmů (úplné znění, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění). In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1996, 28/1996 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1996-28>

Zákon č. 22/1998 Sb.: Zákon České národní rady o daních z příjmů (úplné znění, jak vyplývá z pozdějších změn a doplnění). In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1998, 22/1998 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1998-22>

Zákon č. 129/1999 Sb.: zákon, kterým se mění zákon č. 587/1992 Sb., o spotřebních daních, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 588/1992 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 61/1997 Sb., o lihu. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1999, 129/1999 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/1999-129>

Zákon č. 492/2000 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2000, 492/2000 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2000-492>

Zákon č. 99/2001 Sb.: Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2001, 99/2001 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2001-99>

Zákon č. 90/2004 Sb.: Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2004, 90/2004 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2004-90>

Zákon č. 80/2005 Sb.: Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2005, 80/2005 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2005-80>

Zákon č. 45/2006 Sb.: Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2006, 45/2006 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2006-45>

Zákon č. 193/2008 Sb.: Úplné znění zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, jak vyplývá z pozdějších změn. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2008, 193/2008 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2008-193>

Zákon č. 346/2010 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2010, 346/2010 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2010-346>

Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon České národní rady o dani z příjmů: úplná znění k 1. 1. 2013. In: *Daňové zákony 2013*. Praha: Grada, 2013. ISBN 978-80-247-4643-2

Zákon č. 586/1992 Sb. Zákon České národní rady o dani z příjmů: úplná znění k 1. 1. 2017. In: *Daňové zákony 2017*. Praha: Grada, 2017. ISBN 978-80-271-0451-2

Zákon č. 267/2014 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2014, 267/2014 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2014-267>

Zákon č. 125/2016 Sb.: Zákon, kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 2016, 125/2016 Sb. Dostupné také z: <https://zakonyprolidi.cz/cs/2016-125>

Zákon č. 16/1993 Sb. ve znění k 1.1.2001: Zákon České národní rady o dani silniční. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1993, 16/1993 Sb. Dostupné také z: zakony.kurzy.cz/16-1993-zakon-o-dani-silnicni/paragraf-6/platne-010101/

Zákon č. 16/1993 Sb. ve znění k 4.7.2008: Zákon České národní rady o dani silniční. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1993, 16/1993 Sb. Dostupné také z: zakony.kurzy.cz/16-1993-zakon-o-dani-silnicni/paragraf-6/platne-080704/

Zákon č. 16/1993 Sb. ve znění k 1.6.2017 (aktuální znění): Zákon České národní rady o dani silniční. In: *Sbírka zákonů ČR*. ročník 1993, 16/1993 Sb. Dostupné také z: zakony.kurzy.cz/16-1993-zakon-o-dani-silnicni/paragraf-6/platne-080704/

Elektronické zdroje

DOMANSKÁ, Lucie. *Těžká volba podnikatele: daňová evidence nebo účetnictví?*. Podnikatel.cz: průvodce vaším podnikáním [online]. 2007, 22.11.2007 [cit. 2018-10-03]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/danova-evidence-nebo-ucetnictvi/>

KONEČNÁ, Jana. *Paušální výdaje procentem z příjmů 2018, 2019*. Jakpodnikat.cz [online]. Brno, 2018, 1.2.2019 [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: www.jakpodnikat.cz/pausalni-vydaje-procentem.php

MÍČKOVÁ, Jana. *Vývoj paušálních výdajů u OSVČ a daňový systém*. ČFP [online]. Brno: Česká finanční poradenská, 2015, 4.5.2015 [cit. 2019-01-22]. Dostupné z: <http://www.cesko-finance-poradenstvi.cz/cs/aktuality-komentare-analyzy/dane-a-ucetnictvi/114-pausalni-vydaje-osvc.html>

VŠEOBECNÁ ZDRAVOTNÍ POJIŠŤOVNA ČESKÉ REPUBLIKY. *OSVČ - průměrná mzda*. [online]. Praha, 2019 [cit. 2019-02-02]. Dostupné z: <https://www.vzp.cz/platci/informace/povinnosti-platcu-metodika/osvc/osvc-prumerna-mzda>

MINISTERSTVO FINANCÍ. *Státní rozpočet 2017 v kostce: kapesní příručka Ministerstva financí ČR* [online]. Praha: Ministerstvo financí, 2017 [cit. 2018-11-28]. ISBN 978-80-85045-96-3. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/prognozy/statni-rozpocet>

Abstrakt

Tato bakalářská práce je zaměřena na porovnání rozdílů a vývoje ve výpočtu daně z příjmů fyzické osoby a daně silniční v letech 1995 až 2018 podnikatele OSVČ na území České republiky. První kapitola zpracovává okrajově problematiku živnostenského podnikání. Druhá je úvodem do problematiky daní, zde jsou popsány základní charakteristiky daní, členění a daňová soustava ČR. Další dvě kapitoly jsou zaměřeny na daň z příjmů fyzických osob a daň silniční. Zde jsou popsány základní charakteristiky daně, například poplatník, předmět daně, základ daně apod. Dále je zde zpracován přehled legislativních změn, které se týkají fyzických osob. V kapitole 5 a 6 jsou uvedeny příklady konkrétního podnikatele, na kterém jsou ukázány legislativní změny v praxi. Nakonec je uvedeno shrnutí výsledků a dopadů změn.

Klíčová slova

daň z příjmů fyzických osob, daň silniční, výdajové paušály, změny v legislativě, výpočet daně

Abstract

This bachelor thesis is focused on the comparison of differences and development in the calculation of personal income tax and road tax between 1995 and 2018 self-employed entrepreneurs in the Czech Republic. The first chapter processes marginally the issue of trade. The second is an introduction to taxation, here are described the basic characteristics of taxes, breakdown and tax system of the Czech Republic. The next two chapters focus on personal income tax and road tax. Here are described the basic characteristics of the tax, for example, the taxpayer, the subject of tax, tax base etc. Furthermore, there is prepared an overview of legislative changes relating to individuals. Chapters 5 and 6 show examples of an entrepreneur, where legislative changes in practice are shown. Finally, a summary of the results and impacts of the changes is presented.

Keywords

personal income tax, road tax, expenditure lump sums, changes in legislation, tax calculation